

81 pler est ratio que vocalis oratio est instituta. Primar potissima est ad affectus ascensionem. Tñ beda sup illud Mar. vj. Pater noster etc. Non his solis verbis orat sed alijs prentis sub eodem sensu quibus cor noscitur accendit. Secunda ratio est ad intellectus instructionem. Tñ Beda ibidem. orationem breuibus verbis composuit. quibus nec opus est loqui ad eum qui omnia nouit. s3 vt qui cum deo agit disceret res que oraret. no verba que diceret. Tertia ratio est ad faciliorem recordationem. unde super illud Mar. vj. nolite assimilari eis. glo. non apud deum agendum est verbis sed rebus. in mente cordis. affectu simplici. que enim diuinus non cum deum sed nos tempis orandi recordamur. Et sic pars ratio institutio orationis vocalis. quia p. f. m. e. r. a. l. e. est quaz dux precipue acceptat. et illa magis ad remissionem et satisfactionem in qua cor magis contra peccatum interdit. ideo perutile est per orbibus orationes frequentare in quibus fiat mentio de male commissis sicut fuit oratio manasse.

¶ Ductio. iij.

Utrum restitutio sit pars satisfactiois. Et q. sic videtur quia aliquo peccato peccamus in deum immo. aliquo in deum et proximum vt rapina. Sed constat q. satisfactio videtur in turbe. ergo satisfactio debet in hoc deo et primo. sed satisfactio fit primo per restitutionem. ergo etc. Item qui peccat per curiositatem nullo modo melius satisfactio quam per ieiunium. obicitur ergo qui peccat rem alienam auferendo. non melius satisfactio quam restituendo. ergo etc. Item per simile ostendit. quia si duo sunt raptores quorum alter est de restituendo. alter non. maiorem penam imponit sacerdos ei qui potest restituere maiorem et qui non. ergo restitutio facit ad satisfactioem. Item si satisfactio est causas peccatorum excidere. sed causa que raptor in peccato est est quia rem alienam abstulit et detinet. ergo satisfactio est per restituente redditionem. quia hic peccati causa excidit.

82 Contra. peccatum corporis est peccatum quia in deum est. et quod dei deformat imago. non quia in alium similem. quod tunc leo peccaret cum aliud animal comederet. Tñ in ps. tibi soli peccauit. ergo satisfactio facienda est soli deo. S3 hoc non est per restitutionem. quia restitutio respicit proximum directe. ergo etc. Item satisfactio est per penam ad quam homo non tenetur alias nisi per culpam et h3 iudicium sacerdotis. sed ad restitutionem rei aliene tenetur corpus quod occupat aliena et iudicio dei sive sacerdotis. etc. Item si est pars satisfactiois cum satisfactio nulla sit sine charitate. nec restitutio sine charitate. sed hoc falsum. ergo etc. Item cum sint tres partes satisfactiois scilicet ieiunium. oratio. et elemosina. queritur sub qua illarum continetur. et cum sub nulla. patet etc. Respondendum quod circa hoc duplex est opinio. Quidam dicunt quod restitutio non est pars satisfactiois. sed fundamentum. Quaedam enim requirunt ad penitentiam. sive satisfactio.

¶ Distinctio. xvj. assignat partes penitentie vt est ecclesie sacramentum. et determinat primum de partibus integralibus penitentie.

In perfectione autem penitentie tria obseruanda sunt. Supra egit magister de penitentie in sua generalitate. In parte ista agit de eius partibus. Et quoniam principalis pars penitentie vt est sacramentum ecclesie est confessio. ideo primo assignat partes penitentie. Secundo vero principaliter et specialiter agit de confessione et de his que spectant ad eam. infra dist. xvij. hic oritur questio multiplex etc. Prima pars duas habet secundum duo genera primum. que

nem vt fundamentum. et talia sunt peccati dimissio. et aliene rei restitutio. Quaedam vt expediticia. vt vitare prauam societatem. Quaedam vt satisfactio. vt ieiunium. oratio et elemosina. Quaedam vt perfecticia. vt sunt opera supererogationis. Lu. x. quodcumque supererogaueris reddam tibi. Et ratio eorum est. quia culpa proprie est in deum. et quia satisfactio per penam arbitratam in arbitrio sacerdotis. Sed alia opinio est. quia restitutio est opus satisfactorum si fiat in charitate alioquin non. Sicut nec alia opera. Possent tamen dici quod satisfactio dicitur communis et proprie. Communis. omne opus peruale voluntarie assumptum. sive ad quod tenetur iudicio dei sive iudicio sacerdotis. et sic restitutio est opus satisfactorum et eius pars. Et autem dicitur satisfactio proprie per penam voluntarie assumptam ad quam non tenetur nisi ex culpa et iudicio sacerdotis. sic non est pars eius. quia restituere tenetur. quia habet rem alienam secundum omne ius. etiam si sacerdos nunquam imponat. Rationes igitur ad primam partem procedunt de satisfactioe dicitur communis. aliter procedunt omnes ex insufficienti. Ad illud vero quod obicitur ad oppositum quod peccat solum in deum etc. dicendum quod verum est per se. Sed tamen quia homo est imago dei. et honor et a honoratio imaginis ad proximum refertur. ideo quod spiritus ex charitate diligit. diligit debet homo in quantum imago. sic etiam in spiritu peccat. potest. Vel aliter dicitur. quod aut intelligitur de eo qui non habet superiores ad puniendum. aut intelligitur primo et principaliter de peccato quod non est in proximum extra. sed per substantiam intra. Ad aliud patet responsio quia obicitur de satisfactioe. proprie dicitur. Ad illud quod obicitur quod non est sine charitate. dicendum quod satisfactio quia deo non potest esse nisi in charitate. restitutio quia proximo extra potest esse. sed ad hoc quod placeat deo oportet esse in charitate. Ad ultimum dicendum quod ad nullam illarum partium reducitur. quia sunt satisfactiois proprie dicitur. Ad illud autem quod obicitur ad contrarium quod peccatur in proximum. dicendum quod non peccat in proximum nisi per accidens scilicet quia offendit deum in proximo. et ideo soli deo satisfaciendum est. Nec illi qui dicunt restitutionem esse satisfactioem. ideo dicunt quia per ipsam homo satisfaciatur proximo. sed quia dum aliquo modo reddit rem quam diligit et possidet de facto tenere amore dei et mandato sacerdotis restituit. Veruntamen non est restitutio proprie satisfactio sed inchoatio. Sed cum de proprio aliquid dat. tunc recte dat honorem deo et superaddit. ideo satisfactio. Ad illud quod maior penam imponitur. dici potest quod hoc est quia rem proximi dissipauit. Ad illud quod obicitur quod non potest melius curari. dicendum quod falsum est. imo melius curat quod si dat de proprio.

dam enim sunt partes integrales. quedam subiective. In primo agitur de integralibus ex quibus constat penitentia perfecta. Secundo de subiectivis. ibi. Predictis vero adiacendum est quod tribus modis agitur penitentia. Prima pars habet tres. In prima assignat illos partes ex quibus penitentia integratur confirmans auctoritate christofolosi. et augusti. In secunda tradit modum secundum quem vera penitentia constituitur. ibi. Ideo distinctio penitentie. In tertia determinat modum in eodem modo quidam non veram penitentiam faciunt sed falsam. ibi. et sicut sunt digni fructus penitentie.

In pfectione autē pnie tria obseruāda sunt. Quae
ritur vni illa tria sunt partes pnie subiectiue vel inte
grales. Et q̄ nō sūt integres videt. q̄ totū nō p̄dica
tur te p̄te integrati. sed p̄teri est penitēre. et similis p̄fu
teri est penitēre et satisfaccere. q̄ nō sūt pres integres.

Si tu dicas q̄
istud fallit i ro
to omogēo. q̄
q̄libet ps panis
ē p̄tis. obz. q̄ ro
tū omogēu bz
pres vni natu
re. pnia autē nō
bz pres vni na
ture et p̄sonis.

DI. XVI.

Jo. os au
tecum.

Aug. d ser
mone habi
to in mōre

Assignat illas pres ex quibus
penitētia integrat. p̄firmans
autē chryso. et aug.

De perfe
ctōe autē pnie tria
obseruāda sunt. s.

Compunctio cordis. p̄fessio oris.
satisfactio op̄is. Tū ioh. os au
reū. Perfecta pnia cogit pctō
rem oia libent̄ ferre. i corde ei
p̄trito. in ore p̄fessio. in ope to
ta hūilitas. Hec ē fructifera pe
nitētia. vt sicut tribus modis de
um offendim. s. corde. ore. et
ope. ita tribus modis satisfacia
mus. Sūt enī tres pcti differē
tie vt ait aug. et i corde. et in sa
cto. et i p̄suetudie vel x̄bo tāq̄
tres mortes. vna q̄si domo. s.

vltis saluat in q̄libet pre. Tū rō tote aīal ē in hoīe. S̄
p̄trito nō ē tota et p̄fecta pnia. nec p̄fessio. q̄ n̄ sūt sub
iectiue. Itē nūeratis p̄ribz subiectiuis nūerat totū. Si
q̄ iste sūt pres pnie subiectiue. euz sūt tres. tres sūt pe
nitētie. aut ergo penitētie tres virtutes. aut tria fac
menta. quorum vtrūq̄ falsum est. p̄ dicendam ad
hoc q̄ pnia sumit duplici. s. p̄ pnia h̄ute et p̄ pnia sa
cramēto. Si loq̄mur d̄ pnia h̄ute. sic p̄trito et p̄fessio
et satisfactio n̄ sūt pres integres s̄ p̄tritu. Sic enī
ab̄yina cōtra p̄les egredūit potētie. sic ab vno habitu
p̄les act̄ p̄sequit. h̄t enī pnie ordiat hoīes vt puniē
do se faciat emēda fm oē. for. et d̄ q̄libet hoz actuum
denoiationes recipit ab habitu vt penitēre dicat. et sic
vt h̄c rōne p̄ni subiectiuarū. Sed reuera non h̄nt. q̄
p̄fessio et satisfactio nō est pnia. sed actus egrediens a
pnia. similis satisfactio et p̄trito. Si aut loq̄mur d̄ pe
nitētia sac̄o. sic sūt pres integres q̄trū ad eē p̄fectuz.
vñ rōnabilē loquit m̄gr cū dicit q̄ in p̄fectōe pnie rē
et sic patet q̄ nullū hoz est p̄fectuz facim sine alio. Et
si tu obijcias q̄ n̄ h̄nt eē simul. ddm q̄ q̄uis nō sūt s̄l
actu. sūt tū simul voto vel effectu. vñ q̄n q̄s p̄teritur
bz p̄fessione et satisfactōe in p̄posito. et q̄n q̄s satis
facit p̄terit. et bz duoz p̄cedētū effectu. et sic parz illud

2. Ut sicut tribus modis deū offendim. ita tribus mo
dis satisfaciam. rē. Sedm b̄ vt q̄ satisfactio n̄ d̄z dū
stingui p̄tra alias pres. Itē si tribus modis ē satisfaccere
fm triplicē modū peccādi. q̄ q̄ peccauit i corde. n̄ vt q̄
debeat sibi imponi pena i carne. q̄ p̄ q̄s peccat. p̄ h̄c
et puniet. tūc q̄ p̄ nullo pctō sp̄iali ē imponēda satis
factio. et illud ē m̄ifeste falsum. cū pctā sp̄ialia sūt q̄
uioza carnalibz. q̄ q̄ p̄nunt a d̄o. et q̄ d̄bēt pu
niri a sacerdote. q̄ ddm. q̄ satisfactio dicit duplici
Uno. s̄ satisfactio dicit ipsa recōciliatio. et sic q̄ oēs
pres pnie sūt ad recōciliatiōe ordinare. quelibet po.

est dici satisfactio siue satisfactoria. Alio modo dicit
tur satisfactio per solutio pene debite. et sic compet p
pne vni parti penitētie que est assumptio siue adun
pleno pene inūcte. nihilomin⁹ tamen alijs partibus
competit per accidens. vt p̄te contritiōni ratione do

cū in corde p̄sentis libidini. al
tera q̄si plata iā extra portā cū
in factū p̄cedit libidini assen
sio. tertia cū male p̄suetudinis
mole p̄mit anim⁹. vel noxie de
fensiois clypeo arma. quasi se
pulchro iā fetēs. Hec sūt tria
genera mortuoz q̄ de⁹ legitur
suscitasse. Huic q̄s triplici mor
ti. triplici remedio occurrif. cō
tritiōe. p̄fessione. satisfactōe.
Compunctio nob̄ comēdat. ibi.
Scindite corda v̄ra et nō vesti
menta v̄ra. Confessio. ibi. iust⁹
in p̄ncipio sermōis accusator ē
sui. Vere enim confitetur qui
se accusat. qui execrando ma
lum sibi impurat. Et ibi. effun
dite corazillo corda vestra. Et
iterum. Confitemini alteru

loris p̄iunci q̄
est in parte sen
sibili. similis cō
fessioi ratione
erubescēte. et sic
p̄z p̄mū. Ad
illud q̄d obijct
q̄ n̄ debent̄ satis
facere exteri⁹ p
pctō cordis. dō
q̄ illud v̄bū chry
so. et s̄l aug.
p̄ appropatiōe
intelligit. q̄māz
ista tria rident
oī pctō mortali.
q̄ q̄dlibz meret
penā eternā aīe
et corpis. et cull
bet pena interi
or. et exteri⁹. nī
si tāta sit interi
or. et exteri⁹. nō
sit oportuna et
ei⁹ locū supplē

Joel. ij.
Proub.
xviij.

P̄. lxx.
Jaco. v.

at. Tū sic certū ē q̄ n̄ sufficit p̄fiteri pctm̄ oris. imo et
p̄ illo oī p̄teri et satisfacc. ita et i p̄posito. intelligēdū est.
Compunctio nob̄ comēdat. Tū accipe compunctioez p̄
eodē et p̄tritiōe. S̄ p̄tra. sup̄ illd̄ ps. In cubilibz ve
stris cōpugam. glo. Quibusdā stimul. et citate yos. n̄
p̄o dolore pctōz. sed ad videndā lucē c̄buit et vt inui
sibilū amore inardescatis. Sed p̄trito est de pctis fm̄
ergo non sūt idem. male ergo accipit pro eodem. R.
videndū q̄ dolor dicitur p̄trito. et dolor dicit compun
ctio. Contritio quia cor terit. vel peccata in corde illo
dolore terunt. Sed compunctio quia cor compungit.
Sed compungitur cor fm̄ duplicem aspectum. aut ca
rentia glorie. aut p̄sideratiōe offēse. et fm̄ h̄ attendit
duplex dolor. et duplex irriguū. s. sup̄ius et inferi⁹. et ita
compūctō cōmuniō ē q̄ p̄trito. sicut patet ex glo. illa

Magister autem appropat hic cōpunctiōe ad dolo
rem p̄ peccatis ex quoz p̄sideratiōe p̄ngitur cor. q̄
si quibusdam aculeis. Confessio ibi iustus in
p̄ncipio sermōis accusator ē sui. Videt male dicere.
quia aut accusat se iustus inq̄trum iustus. aut inq̄truz
peccator. Si inq̄trum iustus. Sed omnis qui accusat
iustum inq̄trum. huiusmodi accusat iusticiam. et omis
qui accusat iusticiā est iniust⁹. ergo si accusat se. inq̄
trū iust⁹ ē iniust⁹. Si accusat se fm̄ q̄ pctō. s̄ oīs q̄ ac
cusat pctō ē fm̄ q̄ pctō. accusat pctm̄. et oīs talis iuste
accusat. et iust⁹. q̄ si accusat fm̄ q̄ pctō. accusator est
iustus. et ita fm̄ q̄ pctō ē iust⁹. d̄ d̄z q̄ in accusatio
ne est accusans et accusatus. et cū iust⁹ accusat se adest
accusans et accusat. sed tan en habens quasi duplici
persone rationem et p̄prietates. et fm̄ q̄ tenet duplici
persone rationem. ita et duplici p̄prietatis. quia ille
idem fm̄ q̄ iustus accusat se fm̄ q̄ peccator est. et sic pa
ter q̄ s̄p̄bissima est de illa reduplicatiōe q̄ potest re
ferri ad actuz accusandi rōne subiecti v̄l rōne obiecti

4

Et factio a iohanne precipit. Ut male dicere. qz io hanes no potuit sacra no. le. instituere. q nec satisfactio ne pcepte. qz ddm qz iohes pceptit insinuado vel pdi cando. s3 chuzil ma daut tanq pncipal aueroz. qz io hanes pcurrit vt d: Mar. iij. s3 saluator cofirmavit et instituit vt hct iij. eiusdem.

Abat. iij.

Facite dignos fructus pnie. Ut no ee pcentu co. uenies. qz digni fructus pnie snt deo accepti. S3 no e in nra pra. tenece inra cog. nitioe ea facere q snt i dina acc. e ptione. ergo zc. It e si satisfactio e in pcepto cu nco sciat vtz satisfecit. qz ne mo scit se esse in charitate. vr qz sp e iterada sat. factio. qz ddm qz dignitas fructus dupliciter pr accipi. aut p copationem ad meritum culpe. aut i copatione ad dina acceptatione. Et no. qz h vocat dig. fructus pnie non in copatione ad

Aug. in li. de peniten. tia que ar. rededa snt.

trum peccata vestra. Satisfactio a iohanne precipit vbi ait. Facite dignos fructus pnie. s. vr fm qlitate z qritate z culpe sit qlitas z qritas pene. No ei par dz ee fructus boni opis ei q nil vel min peccauit. z ei qui grauius cecidit. Tradit modum fm que ve. rapenitentia pstituit. b. It discretio pntenti valde necessaria e. vr ista gerat q tradit aug. dicens. Consideret qlitatem criminis i loco. i tpe. i pfeueratia i varietate psoner qli h fecerit tepratione. z i ipi vicij multiplici executioe. Sportz eni penitere fornicate fm excellencia sui stat. vel officij. vel fm modum meretricis. z i modis opis sui. et qlit turpitudine egerit. si i loco facto. si in tpe ofoni pstituro vt sunt festiuitates z tpa ieiunij. Consideret qtu pfeuerauerit. z desheat qz pfeuerat peccauerit. et qta victus fuerit i pugnatione

dinā acceptatione. qz h no pceptit. s3 qtu ad meritum culpe. Similit intelligendū q satisfactio deo dupliciter est. Vel fm for suū. vel fm veritate. z sic no est in pcepto. Vel fm pbabilitate pscie. z sic est in pcepto. Sed tūc videt q ille pctōr qui nō vult suscipere satisfactiones pdignā a sacerdote impositā moralit peccet. ddm q indignitas fructus dupliciter pōt accipi. aut p compationem ad meritū culpe. aut in compatione ad meritū pene. Si in compatione ad meritū pene. est pceptū affirmatiuū qd nō obligat ad semp. z pterea cōmissus i pntē sacerdotis. z ut si penitēs h pdignā penam a sacerdote suscipit. z plenā pniām facit. Si ppter h q sacerdos nō imponit attendēs fragilitates peccatoris. dñs expectat z soluet i purgatorio. g. Ut fm qlitate et qritate culpe. Querit q sit dña inf qlitate culpe z qritate. Cū eni nō habeat culpa qritate mol s3 xur. et hec sit qlitas. vr q nō dñt. It e si fm qritate culpe est qritas pene. s3 tāta e culpa qtra e offensa. z tāta e offensa qtra eis q offendit. s3 ille e infinitus. g dz imponi pena infinita. Itē quō pena pōt ee fm qlitate cū sint du uerbor gñā culpa z pena. R. ddm q possibile e qritate z qlitate culpe cāri ab eodē pncipio. s3 nō fm aliā rō nē. sic cogscere iugurā auget culpā. z vltre pponit in spē pnti. vr qritas culpe attendit fm id qd distinguit pnti fm qz dz q e inqnamētū carnis z spūs. qritas s3 qz aguar i eodē genere. z his duobz modis rñdet qlitas pene. vr pctō spūali pna spūalis. s. oio. pctō car

nali pena in carne. s. ieiunij. z qritas qritari in eodē genere. Et nota q qritas peccati non accipit hic pones cum ptra quem. sed penes libidine peccatis. z sic parent obieca. quia hec qritas est finita. z assimilato qritatis pene z culpe attendit in eodem genere.

Sūt ei q nō solū nō vincūt. s. vltro se pctō offerūt. nec expectat tepratione. s. pueniūt volu ptatē. z ptractet secū qz multiplici actioe vicij dlectabilis peccauit. Ois ista varietas pntenda e z deslēda. vr cum coguerit qd pctū ē. cito iuciat deū ppticū. In cogscēdo augmētū peccati inuiciat etiā cui etas fuerit. cui sapie z ordis. In more tur i singlis istis sentiat modū criminis purgās lachrymis oēs qlitate vicij. Desheat xturez q i iteri caruit. Dolēdū ē eni si solū q peccauit. s. qz se xture puauit. Desheat et qm offendēs in vno fact. e oiu z re. In qz eni extitit. q plen xturez deū oino nō timuit. In h eni qsqz peccator sit culpabilior q e dō acceptioz. iō ei adā pl peccauit. qz oi bono abūdaui. Alio etiam mō offendēs i vno fact. e oiu z re. qz ois xturez detrimētū ab vno vicio. Ponat se oino in

Purgas la

chymis oēs qlitate vicij. Querit aut h est pceptū aut pntium Si pceptū ē vr piculū. qz pauci aut nulli ita discunt deslendo singla. z pntē q vna pntio ne iustificat hō q nō pnt oēs qlitates Considerare Si cōstū. contra. sic dic pbs spes dlectatiōis mouet appetitū. ergo si aliqd ita sigillatū vti cū recoguerit. vr qz sibi occasiōe teprationis lapsus. ergo meli e obliuisci qz ita anisoclos roducere. R. d dz q qm ad alu quā qlitatez vicij est in pcepto. vtpote qm ad illā q irabit i ge

Jaco. ij.

mus pcti aliud. Quātū ad aliqz ē in cōsilio. s. qz ad illas q nō mutāt pcti gen. Sine at sit cōsiliū siue pceptū nō obligat ad sp. s3 e loe z tps. z qn pntēs ita macerant se z domuit sensualitate ita qz ad recogitatioz circūstāriū ignis n. mēsclet s3 mag. idignio volūtatē. tūc dz talia recogitare. marie qn ē in actu oionis et gemitu. alias port dz abigere. qz talia rurnāre. marie i pctis carnis. in qbz hō inerratione intra. p. qd si gnant dz. j. Loz. vi. fugate fornicationē. q. d. nō in ope vel i volūtate. s3 etiā i recogitatioe. Desheat xturez q interi caruit. Contra. cōtrū nō dz dolere nisi de culpa. g si dz dolere d carēna pntis. vr qz h sit culpa. s3 i finitū istātibz caruit. qz i infinitis peccauit. Itē cū mlte sint alie circūstātie sic dñmīat tullū. s. qz. qd cur qn vbi quō hō auxilijs. Et illā q e dō diuidit i. r. circūstārias. s. nūc. moza cōditō scia zc. qz vbi parē. vr qz aug. nis i sufficēt h rāgar. R. d dz q nō solū cōtrū dō hēt pctā. s3 et pene pctōz. pene inq. qz se scāle z qd abilitat z reddūt hē iēpū ad bonū. Itē has pcpuāe carēntia pntū. z p hāc aug. itelligit alias scēlas vicioz. qz cōsiderāde se z dēde. nō qz sit culpa s3 pca. nō iustia s3 acta. Ad illud qd obz qz ples pōit tullū. ddm qz aug. nō pōit h oēs circūstārias s3 se lo agguātes. tullus hō pōit oēs circūstārias qz cōrigūt nego cū vlt psonam Pnt at oēs circūstātie redcut ad. xij. q. i. s3 hō nō rāf Agguat oido loe psona scia rps. Etas cōditō r uci vlt moza copia cā. L. si n. o. d. i culpa s3 rāf. alē iuciat p nullū

10 la. Ex his autem sex respiciunt personam . scilicet sci-
entia ordo etas conditio personar status. Tres resp-
ciunt crimen sine actum . salz . numerus . mora . 7 motus
agēdi. Tres respiciunt cāz . s . copia . lucra . pusilla . 7 due
sunt adiacētes . loc 7 rīpus . k **L**ū gaudio em d3 fa-
cere imortal su-
tur? Ut male di-
cē q: pnia marie
p sicuti doloz
lachrimis gñ d3
facere cum gau-
dio . s3 post eum
doloz . Si tñ di-
cas q virūqz ibi
pcurrit . qñt qre
post dīc cū gau-
deo cē faciēduz .
p . dōm q ideo
horat ad gaudi-
um . q: illud ē cō-
suatuū oim vir-
tutu . 7 maxie vir-
tutu que p sicut
circa penalitāre
Un p bus dīc . q
priet 7 hoc ipso
gaudet . aut casti-
ē . Et ille bz pfe-
ctā vere forntu-

iudicio 7 p tate sacerdoti nihil
sui refuās sibi . vt oia eo iubere
patus sit facere p recipēda vi-
ta aie . que faceret pro euitan-
da corpis morte . 7 h cū deside-
rio . qz vitā recupat infinitam .
k **L**uz gaudio em facere d3 im-
mortalis futur . q faceret pro
differēda morte moritur . Sē-
per de pce deum . offerat deo
mentē 7 cordis p ritoz . de in-
de 7 qd p t det de possessiōe . et
tūc qd offerat secur . offerat .
Respexit dñs ad abel 7 ad mu-
nera ei . pñ dicit ad abel : qd
ad munera ei . In iudicio er-
go cordis pferēda ē elyna tri-
buētis . Nec p sicut adū est quā-
tū . s3 q mēte . q affectiōe dat qd

Schriij.

accedere ad confessionē . p . dicendū q tunc aliquis cō-
forat se bona cōscientia duz pbabiliter recipit culpaz
sibi esse dimissam . hoc autē percipit quādo facit quod
in se est ad obtinendam veniam . Non autem plene sa-
cit quod in se est ante confessionem si habet sacerdotis
copiam . tunc enim si confitetur exterius . cōscientia in-
terior cōfortatur . 7 bene potest accedere . Si autem ha-
ber copiam 7 non cōfiteatur . male facit si accedit . Sive
ro non habet copiam . aut habet necessitatem cōfitendi
vt sacerdos parochialis . 7 tunc potest accedere euz do-
loze 7 proposito confitendi . Aut non habet necessita-
tem . 7 sic nullo modo debet accedere ante confessionē .
quia qui fuit per mortale peccatum excommunicatus ad
sacramentum vnitatis ecclesie non debet accedere . nisi
prius reconciliatus ecclesie . nisi alis cogatur . et tunc cui
dens excusatio habetur .

11 **L**aucaat ne ductus verecūdia diuidat apud se p feli-
sionē . Videtur male dicere . quia quāto pluribus reuo-
lat . tanto maior erit verecūdia . et plus habet vnde cru-
bescat . vnde videtur q hoc non sit ex verecūdia . sed cō-
tra verecūdiam . p . dicendū q verecūdia potest esse
maior duplici . Aut qz reputatur qd peccator enomis

7 magnus . aut quia a pluribus esse peccator cognoscit
tur . Et prima verecūdia maior est . 7 ideo p vitanda ma-
iori vnde assumeret quis minores ac per hoc derogaret
veritati cōfessionis . que non est diuidenda . sicut pate-
bit infra . m **L**aucaat etiā ne prius ad dōmū eoz 112

pōt . Qui g sua pctā redimere
vult tpaliū oblatiōe . pus offe-
rar mentez . Laucaat ne ducet
verecūdia diuidat apud se cō-
fessionē . vt diuersa dicit si sve-
lit sacerdotibus manifestare .
Quidaz em vni celar . q alteri
māifestāda pseruar . qd ē se lau-
dare . 7 ad hipocrisim tēdere .
7 sp venia carere . ad quā fru-
stra putat puenire . **L**aucaat
etiā ne prius ad dñicuz corp . ac-
cedat qz pporter se bona pscia
7 dolcat q nōdū audeat sume-
re que mltū desiderat cibū sa-
lutarē . **L**ohibeat etiā se a lu-
dis . a spectaculis seculi . q per-
fectam vult consequi remissi-
onis gratiam . Isti sunt digni

accedere ad confessionē . p . dicendū q tunc aliquis cō-
forat se bona cōscientia duz pbabiliter recipit culpaz
sibi esse dimissam . hoc autē percipit quādo facit quod
in se est ad obtinendam veniam . Non autem plene sa-
cit quod in se est ante confessionem si habet sacerdotis
copiam . tunc enim si confitetur exterius . cōscientia in-
terior cōfortatur . 7 bene potest accedere . Si autem ha-
ber copiam 7 non cōfiteatur . male facit si accedit . Sive
ro non habet copiam . aut habet necessitatem cōfitendi
vt sacerdos parochialis . 7 tunc potest accedere euz do-
loze 7 proposito confitendi . Aut non habet necessita-
tem . 7 sic nullo modo debet accedere ante confessionē .
quia qui fuit per mortale peccatum excommunicatus ad
sacramentum vnitatis ecclesie non debet accedere . nisi
prius reconciliatus ecclesie . nisi alis cogatur . et tunc cui
dens excusatio habetur .

13 **L**ohibeat etiā se a ludis . a spectaculis . Queritur
qre notant ista duo . et qre dicit ipū debere se cohibere
Aut enim sunt mala . aut bona et licita . Si mala . tunc
ergo omnes debent se cohibere . Si vero bona et licita .
ergo nullus debet se cohibere . p . dicendū q sicut di-
citur . s . ad Rom . x . in glo . Ludus est gesticulatio li-
bidinosa . cuiusmodi est in corijs . Spectacula sunt sic
dicit Augusti . cythara et venatio et huiusmodi . Dico
igitur q ludus coxarū non est malus sicut patet
de sorore Moysi Exod . xv . sed sit malus quadruplici
de causa . Propter moduz . quādo est modus lasciuus .
Propter finem . quādo fit ad p rōuocādam libidinem
Propter tempora . vt si fiat tempore tristite . Propter
personam . vt si fiat a persona religiosa . His remon-
poteit fieri . Quomaz igitur penitēs persona est cui nō
cōpctit . 7 qdū vere penitēs est in tempore tristite . rō
ei non competit . Similiter iudicanduz est de spectacu-
lis . s . is enim quattuor de causis possunt male fieri et sū-
unt . bis exclusis bene possunt fieri .

12 **N**ō ē di-
uidēda con-
fessio p di-
uersa sa-
cerdotes .

14. **N**on oēs digni fructus sunt digni fructus penitētie. **U**nde male dicitur: qz opa q̄ facit penitēs ex hūte pnie sunt fructus virtutis: et nō nisi pnie. ergo rē. **P**roterea si cur vitē pnie est circa bonū et difficile. ita alie virtutes. ergo rē. **I**te cū fructus dicat a fruēdo. quō opa pnie pnt dici fructus. **P**o dōz qz opa pnie dicunt fructus. nō quia eis frui mur s; qz ad fru itōez ducūt. **U**el fructus metha pborice. sicut ex arbore nascitur pomū qd dī fructus arboris. ita ex voluntate penitētis bonū opo. **E**t nota qz distict dicitur bonū fructū. et dignū fructū pnie. **B**onus fructus pnt dicitur opo bonū. dignus fructus pnt dicitur bonū opo cū cōueniētia ad statū. **B**onū em̄ est opo et ita pfe em̄ si operat ita tui. **S**ed dignus fructus pnie nō dicitur solūmō bonū opo pnt cōpetat statui. s; etiā vt cōpetit merito peccati qz q̄ pnt peccatū ampliora d; pati. vt Greg. dicit in omel. **P**roterea miles vel negociator vel alicui officio dedit. **L**ōtra. si hoc vey est. ergo nullus negociator

fructus penitētie: aiā captiuam elacuatēs et in libertate seruātes. **E**t infra. **Q**uerit aiā dignos fructus: et si nō dignos pnie. **S**ūt em̄ digni fructus virtutū q̄ nō sufficiūt penitentibus. penitētia em̄ grauiōres postulat vt doloret genitibus mortuus impetret vitam. **E**x his ostendit qui sunt digni fructus penitētie quibus vera satisfactio expletur. **E**t q̄ nō oēs digni fructus sūt digni fructus pnie. **Q**d de ista pnia itelligit q̄ maior ē criminū. **N**ō em̄ sufficiūt graui delinquentib; q̄ sufficiūt min; vel parum peccatib;.

Quid sit modū quō qdā nō vera pniaz faciūt: s; falsa. **E**t sic sunt digni fructus pnie ac vera satisfactio: ita et digni

15. **U**nde male dicitur: qz opa q̄ facit penitēs ex hūte pnie sunt fructus virtutis: et nō nisi pnie. ergo rē. **P**roterea si cur vitē pnie est circa bonū et difficile. ita alie virtutes. ergo rē. **I**te cū fructus dicat a fruēdo. quō opa pnie pnt dici fructus. **P**o dōz qz opa pnie dicunt fructus. nō quia eis frui mur s; qz ad fru itōez ducūt. **U**el fructus metha pborice. sicut ex arbore nascitur pomū qd dī fructus arboris. ita ex voluntate penitētis bonū opo. **E**t nota qz distict dicitur bonū fructū. et dignū fructū pnie. **B**onus fructus pnt dicitur opo bonū. dignus fructus pnt dicitur bonū opo cū cōueniētia ad statū. **B**onū em̄ est opo et ita pfe em̄ si operat ita tui. **S**ed dignus fructus pnie nō dicitur solūmō bonū opo pnt cōpetat statui. s; etiā vt cōpetit merito peccati qz q̄ pnt peccatū ampliora d; pati. vt Greg. dicit in omel. **P**roterea miles vel negociator vel alicui officio dedit. **L**ōtra. si hoc vey est. ergo nullus negociator

Intelligentiā huius partis querit de contritione. **E**t circa hoc pncipaliter q̄tuor querūt. **Q**uāto querit de contritione q̄ntū ad quidditatē. **S**ecūdo q̄ntū ad quātitatē. **T**ertio q̄ntū ad duritatē. **Q**uarto q̄ntū ad intēditōem. **Q**uātum ad primū querunt duo. **P**rimo querit de contritione qd sit q̄ntū ad suam substantiā. **S**ecūdo quid sit in genere moris.

Questio. i. **L**itca quā peccat sic. **M**agistri dicūt qz contritio est dolor voluntarie pro peccatis assumptus. **E**t qz ita sit videtur. quia sicut dicit Ambrosius. penitētia est cōmissa desistere. **E**t iterum. penitētia est dolor et amaritudo mēris pro peccatis que quisqz cōmittit. **S**ed hoc nō est cōfessio neqz satisfactio. ergo contritio. **I**tem Aug. dolendū est et dolere purgandū. **S**ed contritio est illud i penitentia qd petā purgat. ergo contritio est dolor. **T**ertio ratione videt. quia primū qd est in penitētia est dissentire a peccato facto. sed qd factum est necesse est esse factum. sed cum aliquid displicet alicui vehemētē. qd tamen nō potest facere quin fuit. generat dolōrē. ergo rē. **C**ontra. sicut vere penitētiē necesse est dolere. ita et oportet pudere. ergo pudor est de penitētia et non est cōfessio nec satisfactio. ergo contritio. et sic rē. **I**tem in penitētia non tantū est dolere. verum etiā gaudere. vnde in pcedenti distictōe. doleat. et de dolore gaudeat. ergo quemadmodum contritio dicitur dolor. ita et

vel miles saluat. et hoc est contra sacra scripturā. **N**ā beatus Iohannes militiā nō reprobauit. s; dixit. cōtenti esto. re stupēdqs vris rē. **L**uc. iij. **I**te de negociatorib; Gen. xli. **Z**abulon i litore maris habitabit. vbi s; m; frāz terra **Z**abulon bndicat negociatorib;. **I**tem si hoc vey est periret militia q̄ necessaria ē ad dēfēndēdā fidē. periret negociatōes sine qb; mltē terre nō possent vt uere. **U**o dōz qz militiaz negociatōrē et offō theolonei. sicut ecci galū creatōe. a q̄ dī mathe publican; pnt qz crevit si facit comō quo iusticia sūt. vt miles nemini iniuret. negociator: nemine circumuentar. et theolonari; non exigat vectigalū moderatū. s; qd institutū ē ex certa causa. vtili. et b; rōrū pnt esse sine peccō. et h; mō penitēs pnt in b; statu saluari. **S**ed

fructus et falsa satisfactio. i. falsa pnia. **U**nde Greg. **F**allas pniaz dicim; q̄ nō s; m; auctēs scōrū p q̄litate criminūz imponunt. **I**deoqz miles vel negociator p vel alicui officio dedit: qd si ne pctō exerceri non possit: si culpīs q̄uorib; irretit; ad penitētiā venerit. vel q̄ bōa alteri iniuste detinet. vel q̄ odiūz i corde gerit: recognoscat se verā pniaz nō posse agere: nisi negociū relinq̄t. vel officiu; deserat: et odiū ex corde dimittat: et bōa q̄ iniuste abstulit restituar. **N**e tñ desperet: interim q̄cqd bōi facere pnt: hortamur vt faciat. vt de cor: illius illu; strebet ad pniā. **E**t cū sit pnia interior et exterior: de v. rāqz p pmissa satis apparet q̄ sit vera: et que sit falsa.

his. p̄ndq̄ssime sunt abusiōes i militib; violētē. i. negociatorib; deceptōes. i. alis imoderate creatōes. et iō b; mōt sūt p̄ciosā. **E**t q̄ntū ad tales abusiōes dicit Greg. nō p̄niter qz quisqz dimittat. hec s; q̄ntū ad abusiōnē.

am debet dici gaudium. **I**tem videt qz non sit dolor: quia sicut dicit Augustinus. rōij. de ciuit. dei. dolor est dissensus ab his rebus que nobis nolentibus accidunt. ergo rē. **S**ed cōtritio est dissensus a peccatis que nobis nolentibus accidunt. ergo rē. **S**i dicas qz peccata prius sunt placita et volita. post autē displicent et non sunt volita. et pro illo tempore est dolor. **L**ōtra. dolor est et cōtuncōe discōuenientis. ergo ab oppositis et dissensu discōuenientis non est dolor: sed gaudiu;. ergo si peccata displicent. et per cōtritionem dissentit quis a peccatis. videtur qz non est dolor: sed gaudiu; est contritio. **I**tem cōtritus dolo de peccato facto. aut ergo quia vult ipm esse factū. aut quia non vult. si quia vult cum factum sit. tūc euenit qd vult. si quia non vult. sed omnis voluntas est indiscreta que appetit impossibile et refugit necessariū. ergo cum voluntas contritū nō sit talis. patet rē. **S**i dicas qz verum est de voluntate absoluta. sed nō de velleitate. et talis est contritio. **L**ōtra. cōtritus habet voluntatem a virtute et gratia informatā. sed omnis talis consistit in pleno cōsensu. ergo voluntas contritū non est velleitas. sed plena voluntas. et ita nulla est ista respōsio. **I**tem differit dolor: et timor: qd dolor est affectio de p̄sentī malo. s; timor de futuro. s; peccatum est peccatū. et de eo est cōtritio. ergo nō est dolor. **S**i dicas qz nō est p̄sens s; m; affectū. s; s; m; aspectū. s; m; miter et futurum p̄sens s; m; aspectum. ergo sicut est

dolor de preterito. ita etiam de futuro. **I**tem cu con-
 tritio sit dolor. vt qd magis denotat noie contritiois q
 16 doloris. **P**rimo dicitur qd sit peccati perpetrat p assensu. sic
 cetera delectat et destruit p dissensu voluntatis rationalis. Et
 qd dissensus ab ea re qua impossibile est non ee generat
 17 dolor. sicut dicit Aug. ideo dicendum qd contritio est do-
 lor p centia. Sz attendendum qd dolor dicitur dupl. Uno mo
 ipe dissensus voluntatis. Alio mo passio resultans assen-
 tiente ex illo dissensu p qua prupit ho in lachrymas. et
 ille dissensus est de centia contritiois. Sz illa passio est esse
 18 eras et. **Q**uod ergo obicitur qd sit pudor et gaudium sicut
 et dolor. dicitur qd pudor consequitur ad illu dissensu fm qd
 dissentita peccati rati a turpi. Et consequitur etiam gaudium fm
 qd ex illo dissensu sentit se elogari a peccati. imediatu autem
 consequitur passio q est dolor. Na ipe dissensus vehemens
 a re qua nolunt ee in ee imediate dolorem generat. qd
 dissensus. Sz qd a turpi pudore. ab illo elogari gaudium.
 19 **A**d illud qd obicitur qd peccati nobis nolentibus accidit
 dicitur qd peccati est voluntariu quo ad delectationem. sed no
 voluntariu rce malicie et deformitatis et pene. Sz illud
 no soluit. qd dolor no tm est de deformitate. imo etia de
 delectatione ideo dicendum qd in hoc qd doleat sufficit qd il-
 lud de qd dolet sit nolitu p ipe in quo dolet. tm oportet qd
 p o i ipe. Et qd ad in contrariu adducit qd dissensus a re
 disconuenienti generat gaudium vtz est qd tm dissensus.
 vt puta cu refugit ne faciat peccati. n dolet sz gaudet. Sz
 est dissensus cu iudicio tuc est dolor. et ita est in contritioe
 20 qd nollet peccasse. et tm necessariu e ipm peccasse. **A**d
 illud qd obicitur qd contritus vult impossibilis. dicitur qd velle
 tate vult no voluntate absoluta. sicut aliqd ex pietate de
 21 illo qd moritur est velle qd viuere. Et qd obicitur qd vir
 est in pleno consensu. dicitur qd assensus semiplen aut e p
 pter defectu voluntatis. sicut piger vult et no vult. et ta-
 lis velleitas no est gre sz pigritie. Tur est ppter defectu
 voluti. qd no est natu eligi cu sit impossibile. et talis bn e
 a virtute. vt p in pietate. et hic e plenus consensus a pre
 voluntatis. qd refectur voluntas sup se et vltra se sic velle.
 22 **A**d illud qd obicitur qd dolor est de pnti. dicitur sicut di-
 23 ctu fuit qd est de pnti fm aspectu. **Q**uod obicitur in contrariu
 qd no sufficit qd sit pnti fm aspectu. Respondent aliq qd e p
 sens fm reputatione. qd p tali reputat se vere contritus.
 ac si ee in fecer peccati prius facto. Sz illud no soluit. qd
 esto qd statet sibi de iusticia pnti. tm adhuc doleret de
 preterito ideo dicitur aliq qd est pnti fm affectu. qd remanet
 reliq. Sz tuc adhuc esto qd nulle reliq remanerent. ad
 huc tm doleret ho de malo qd fecit. ideo dicitur qd ad do-
 loze faciendu sufficit qd res q displicet voluntati sit pnti
 aspectu no fm iectura. sed fm certitudine. qd ita est et
 no pot aliter ee. et tuc est dolor. siue illud de quo genit e
 sit pnti siue preteritu siue futuru. Tm cu dicitur mibi certitudi-
 naliter qd aliqd quez diligo cras moreret. generat in me
 24 dolore. multo magis qd preterito in q est pfecta certitudo
 nis. et qd puenictia doloris ad contritione. Dicunt aliq qd
 ideo hoc noie censet. qd sicut vnguetus sanariu pscit
 ex multis herbis in mortario contritus. sic vnguetu opu-
 ctionis conficit ex herbis peccati. qd nate sunt in terra no
 stra cuz contruntur in mortariolo pscie. ita videt Berni-
 sup canf. dicere. Sz tuc ab hac contritioe non diceret ho
 25 contritus. sz ceteris. ideo addendum qd in hac contritioe tria
 sunt attendenda. qd contritio. a qd contritio. et ad qd contritio
 terminat. **Q**uod contritio e cor peccati. qd et rati vas ficti-
 le repletu veneno peccati. iuxta illud Deut. xxiij. fel dra-
 cone vinu eoz. et. **Q**uo contritio est duplex mola. Una

surgit sursum eleuas. et hec est spes venie ex considera-
 tione misericordie. Alia mola deorsus deprimis est timor pe-
 ne venies ex considerate diuie iusticie. Et de his molis
 dicit Deut. xxiij. No accipies loco pignoris inferiores et
 26 supiores mola. Itud vas hic conterit vt emollescat. qd
 dicitur est. Cor em dicitur male habebit in nouissimo. Vel me-
 lius vt peccati delectatio totali effundat. ideo dicitur con-
 tritio. no fractio. qd fractio e in maiores pres. contritio in mi-
 nores. Et qm in maiores pres e fractio sapor aliq mo re-
 manet. vt aut no remaneat. nec sapor. nec veritas. et
 in pres minimas conterit. Et hec delectatio totali remo-
 uet p pena eternu. et remouet p qd a. et ideo vtrobuz co-
 27 tritio et in pena eterna. fm illud Eccl. xxvij. Conteret cu
 delinquere delictu. Et p gram ps. Cor contritu et humili-
 tu de no despiciet. Sz aliter. qd ibi conterit in puluerem.
 no vt aliud vas fiat. qd de unguis dicitur. No sic unguis non
 sic sed tanq pul. et. Sz i contritioe gre est contritio ad ge-
 nerandu vas nouu et solidu p hudo gre et lachrymar. et
 ideo recte dicitur contritio. no attritio. qd pnti terraz est vno
 vtiat vas in honore. fm illud de Paulo. vas electiois
 est mibi. Act. ix. Et. q. L. b. q. si quis emudauerit se ab
 his erit vas et. Et sic p ratio dicitur.

Questio ij.

Quid sit contritio in genere moris. Et qd sit actus virtutis
 videt. qd ois actus difficilis et contritus est actus virtutis
 vel domi vel beatus diuis. sz contritio e huius. et non e do-
 mi nec beatus diuis. ergo est virtutis. **I**tem ois actus me-
 ritorius spalis qd egreditur a potentia determinata e virtutis
 spalis. sz contritio e huius. ergo contritio e virtutis spalis
Item pntia e dolor et amaritudo metis. sz ostat illud ee
 dicitur. qd pntia vt dicit Ambro. facit dolere. ergo si con-
 tritio est dolor. contritio est actus virtutis pntie. ergo et.
Sed contra. contritio est dolor. sz dolor e passio. et passio
 non est actus virtutis nec gre. nec contritio. **Q**uod dolor sit
 passio pntis. qd dolor opponit delectati. **I**tem contritio e
 expulsiua peccati. sed peccati expellere est ipius gratie. er-
 go contritio est gratie actus. Si tu dicas hoc ee virtutis.
 Contra. aut hoc e virtutis p gra. aut e conuerso. **O**stentat
 qd virtutis rce gre qd est virtus. et ideo obicitur motu. cu er-
 go contritio p se sit expulsiua peccati. patz qd contritio est
 actus gre. **I**tem contritioe oia peccati expellunt. sz oie tale e
 coe ad oem aie potentia et habitum ergo contritio no e actus
 virtutis spalis. **I**tem. dicitur qd circa hoc triplex fuit opi-
 27 mo. **Q**ueda qd contritio est motus libe. arbi. informati gra
 non virtute. ppter qd est expulsiua peccati. Alia qd mo-
 tus oem virtutis. qd contra oia peccati. Tertia qd motus vir-
 tutis spalis. s. penitentie. Et habent iste tres opinionones
 ortu ab opinionibus de penitencia. quia quidam dicebant
 qd penitencia ee gratia. quidaz qd virtus generalis. qui-
 dam qd specialis. Sed cum supra ostensu sit ipam esse
 virtute specialis. eum motus peccati detestari commissu ad
 emendanda. et hoc est contritio. dicendum ergo qd contritio e mo-
 tus specialis virtutis. s. penitentie. **A**d illud qd obicitur
 28 citur qd est passio. dicendum qd dolor dicitur duplici. Uno
 modo dissensus voluntatis rationalis. Alio modo passio
 reducans in sententia. Primo modo est motus volunta-
 tis. et sic contritio est p centia. Alio mo passio. et sic con-
 tritio est dolor per concomitantia. **A**d illud qd obicitur
 29 tur qd delere culpa est gre. dicendum qd si delere culpam
 sit gre. tm in adulto qd pparat se p vsu lib ar. infunditur
 gratia vt in tali vsu est. delentio culpe in illo fit p gratia
 vt induit ratione virtutis. et ideo p penitencia que coe-
 30 rit gratiam et habitum virtutis. **A**d illud qd obicitur
 qd omnia expellit. dicendum qd expellit per modum dere-

stantis. et vniuersi virtutis eodē malū dēfictari sub ea rōe q̄ est dei offensiuū. et q̄ cōmissū ē p̄ra dēū. et sic cōtritiō dēfictat et expellit et vniuersi p̄nic. Tū sic obediētia opa oīm virtutū respicit sub rōe mādati. nec p̄ h̄ est vniuersi generālis. q̄s h̄ ista differat p̄ cōtū. tū rō formal̄ ē vna fm̄ sp̄m. sic et in p̄posito. Et ē sile de vniuersi. q̄ videt hoies et plantā. q̄ nō solū differūt specie sed etiā genere. videt tū q̄ sunt colorata. videt etiā albū et nigrū. q̄ sunt obiecta p̄ se et differūt specie. et tū ip̄e nō differt. q̄ videt per naturā lucis. sic cōtritiō dēfictat sup̄biā et luxuriā in q̄tū tū malū p̄ra dēū p̄perratū ab ip̄o q̄ p̄terit. Et si tu obiectas q̄ cōtritiō ē vis cupiscibilis. et p̄nia ē in irascibili. sup̄solū est. Nā dolo: et odiū cū in surreptōe consistat in irascibili. nihilominus cū illo ē dolo: q̄dā in cupiscibili. et iste est impar̄a p̄nia et vniuersi cū illo dolo: re. et sic nō est cōtritiō p̄dictis. q̄ vniuersi cōcurrat ad cōtritiōnē. s̄ p̄m dolo: ē p̄cipu: et p̄ncipalis.

Consequē q̄rū ad secūdu articlū q̄rit d̄ p̄tritiōe q̄rū ad quāritatē. Et circa h̄ duo q̄runt. P̄nio q̄rit vniuersi necesse sit dolo: et tritiōis eē maximū. Secūdo vniuersi possibile sit in illo dolo: cadere excessus De quāritate eē tritiōis a p̄re ḡre nō est dubiū. q̄ tāntū est deo acceptū quāntū est grātia.

Questio. 1.

Utrū necesse sit dolo: cōtritiōis eē maximū. id ē vniuersi ad hoc q̄ p̄tritiō sit suff. cōs necesse sit p̄ dolo: de p̄tō q̄s de aliq̄ ip̄ali. Et q̄ sic videt. Jere. vi. Lucrum vniuersi nū fac ibi. Glo. docet penitentiā q̄d facere dēbeat. Et alia glo. nihil dolo: tū morte vniuersi. Ergo tantū d̄ q̄s dolo: de p̄tō q̄ de nullo magis. **I**te Aug. xij. de civi dei. necesse ē vniuersi vniuersi dolo: quāritatē h̄serat amor. ergo sit dolo: p̄ de amissioe rei ip̄alis q̄s de amissioe dei p̄ culpā. p̄ ergo diligit rei ip̄alis q̄s deū. s̄ nūlus talis penitet vere. ergo etc. **I**te rōe videt. q̄ dolo: fundat in amore et oīs affectio. vt dicit Augu. s̄ amor d̄ d̄ cō maior: oīs creaturē. ergo et dolo: in amissioe dei.

Ite dolo: tritiōis est a grā et lib. arbi. s̄ aliq̄ tū a culpa et lib. arbi. s̄ grā plus roborat i bono q̄ culpa ielinet ad malū. ergo mor̄ dolo:is fortior. **I**te animi iustus plus deo vniuersi q̄ sibi amorē. sed de eo cui magis vniuersi magis dolo: cū sepat. ergo magis dolo: se p̄ cōm̄ sepat tū cū a deo q̄s de morte xpi et n. ore sua sit eē possibile.

Ite oīs h̄ns aim ordinatū p̄ dolo: de amissioe maioris boni. sed de eē sūmū bonū. et oīs cōtritiō h̄z aim ordinatū. ergo plus dolo: de amissioe dei q̄s de amissioe alteri boni creati. **S**ed cōtra. oñdit q̄ nō oportet eē maiorē q̄s de aliq̄ ip̄ali. q̄s albi est q̄s de nigro imp̄mixto ergo maior: ē dolo: q̄ min⁹ h̄z de gaudio. sed dolo: cōtritiōis est mixt⁹ gaudio. aliq̄ sine aliq̄ gaudio ē c̄nq̄. q̄ ille maior. **I**te magis ē dolendū de eo q̄s recipari nō p̄ q̄s de eo q̄s recipari p̄ et recipatū ē. sed amissio filij nō p̄ recipari amissio dei in penitentiā ē recuperata. ergo non tantū dolo: de amissioe dei quāntū de amissioe filij.

Ite q̄ nō oportet tantū dolo: videt. q̄ quāntū cūq̄s quā sit grā delet oēm culpā. ergo silr ex p̄re dolo:is quāntū cūq̄s parū est dū tū grā sit informat⁹ delebit oēm culpā. ergo nō oportet q̄ sit maior: oīs alio. **I**te si h̄ oportet tū pauci cōtritiō. pauci eē sunt q̄ mallēt eē c̄ci q̄s nunq̄ peccasse. videm⁹ etiā multos viros penitentes q̄ sicut ex morte cōsanguineor̄ q̄ non p̄nt flere p̄ peccatis.

Ite d̄m q̄ cū q̄rit de quāritate dolo:is dolo: p̄d̄ p̄i displicētia rōis. vel passio ex hac resultat i sensuilitate. Si hoc secūdo mō accipiat dico q̄ non est ne

cesse magis dolere de p̄tō q̄s de ip̄ali. nec etiā necesse ē dolere. q̄ nō est in p̄ate cuiuslibet. talis eē dolo: non cōsequit amorē. sed cōsequit ip̄am affectioem et affectio exp̄mētalē cognitiōnē. Et q̄ oēs h̄nt exp̄mētalē d̄iue d̄ lectōis. ideo nō oēs ita sensibilibiter dolo: de peccat̄. tal meq̄ magis etiā sensibilibiter dolo: aliq̄s de p̄tō q̄s de aliq̄ dāno hoc est p̄fectōis et cōgruū. nō necessariū. **S**ed in q̄tū dolo: d̄ displicētia rōis. sic dico q̄ displicētia mēsurat fm̄ quāritatē charitatis. quāritas aut charitatis dupl̄ p̄ accipi. vel in se. vel in p̄parōe ad alios amores. In se. sic dico q̄ est p̄ua et maior: et maior. In p̄parōne ad alios. sic dico q̄ v̄dicat sibi d̄m in corde q̄dū est. nec vniuersi ibi est nisi sit d̄na. Tū dico q̄ ad hoc q̄ aliq̄s habeat charitatē. necesse est q̄ diligit deū sup̄ oīa. Hoc aut est diligit deū sup̄ oīa q̄ p̄ nullo damno vel cōmodo velit offendere deū. sic intelligendū est de displicētia cōtritiōis. Tū dico q̄ p̄ctm̄ d̄z tantū displicere rōi q̄ nullo pacto. nullo cōmodo v̄ incōmodo velit in ip̄m cōsentire vel cōsensisse. q̄m volūtas q̄ er aliq̄ cā p̄sentit in p̄ctm̄ iusta nō est. v̄ sicut nō oportet habentem charitatē velle mori p̄ ip̄o. sed in casu in q̄ vel oportet ip̄m amittere charitatē vel v̄tā tūc tenet magis velle mori p̄ ip̄o q̄s charitatē amittere. Sic in p̄posito ē intelligendū q̄ non tenet oīe p̄ satisfactōe peccati omnē penā sustinere vel recedatōem. q̄ deus nō exigit. Et ideo sicut ego possum saluari non sustinēdo martyriū. sic possum recedatōem deo sine multis dolorib⁹ de amissione rei ip̄ali. **S**i v̄ de p̄parōe et p̄lectōe q̄rat. Respondēt aliq̄ et facit in hoc v̄m. q̄ p̄telligit respectu p̄teriti vel futuri. Sed ego nō video in hoc v̄m. q̄ in ista volūtas et vere penitēs ita dēfictat p̄teritū peccatū q̄s fecit sicut futurū ne fiat. et ita est p̄ctm̄ velle peccati s̄ sicut velle peccare. Ideo de peccati p̄cedētis dolo: et dēfictatōe d̄m q̄ in casu in quo oportet p̄eligere vel cōsentire in p̄ctm̄ sine cōplacētia peccati vel tolerātia p̄ne q̄libet tenet p̄eligere siue magis eligere penā q̄s velle peccare vel peccasse. **P**roter casū n̄cūritatis dico q̄ p̄telligere oīm penā est p̄fecte virtutis. dubitare et v̄o est infirmitatis. q̄ timor: naturalis valde facit dubitare. et ista dubitatio simul p̄t stare cū charitate. sed p̄eligere culpā alicui penē hoc est inq̄ritatis. si est cū deliberatiōe et plena volūtatē. q̄ oīs talis volūtas ē inq̄ q̄ p̄ctm̄ vult v̄ absolute vel aditionali. v̄ p̄culū est et stulticia q̄re hoc ab aliq̄ infirmo vel etiā a seip̄o. q̄ hoc est hoies ponere in rēparatiōnē. v̄ null⁹ p̄fessor d̄z h̄ ab aliq̄ qui sibi p̄fitef querere. sed si penitēs se offerat et dicat se malle mortū eē q̄s peccasse. vel sumle aliquid gaudēdū est. q̄ signū bone volūtat̄ est. **S**i ergo querit v̄m dolo:em tritiōis necesse sit eē maximū. **S**i dicat de dolo: sensuilitatis manifestū est q̄ nō. **S**i de displicētia rōis aut q̄rū ad intentionē mor̄ absolute. et sic nec hoc modo oportet eē maximū. **S**i in comparatiōe ad alios dolores. dico sicut de amore q̄ oportet q̄ habeat p̄dominiū et sic p̄cedunt rationes p̄bantes ip̄m inter omnes alios dolores de rebus creatis obtinere p̄ncipatū. **Q**uasi intelligatur de dolo: sententiis. ad omnes per intentionē solvendū est. sicut tactū est. quia sequit et perēntiam et delectatiōem. et etiam cōplexionem vel aliq̄ tale. ideo sensibilibiter magis dolo: quis de morte vniuersi. **I**te illud tamen q̄s obijcit v̄tūmo q̄ semper superior: mouet inferior: dicendū q̄ verus est in his in quibus nare sunt simplr obedire sicut in motu manū vel pedū. sed nō est ita in affectiōibus nisi p̄ multam assuetudine. **I**te illud quod obijcit q̄ paruus quia ad

32

33

34

35

mitius gaudio. Dicendum qd dolor contritionis quando est in aia bene disposita valde magnus est. et gaudium mitius gar doloze et redit. ideo enim doloze qd vult dolere. et quanto magis appetit dolere. tanto magis doloze. et quanto videt se magis dolere. magis gaudet. ideo patz qd no remittit. qd no bz oppositioem. imo vnu est causa alteri. tñ bene concedo qd mitigat et min⁹ ledit. Cñ intēdit et mitigatur. intēdit respectu peccati. et mitigat respectu penitētia. intēdit respectu obiecti. mitigat respectu subiecti. Vel 36 intēdit sub rōe displicētia. mitigat sub rōe pene. Ad illud qd obijcit qd p̄ recuperari. dōm qd hoc etiaz mitigat doloze. vt doloze cōmitti nō sit cū despatōe. s; cū spe. La me qd cōmitti de se nō sperat qm̄ est de se. ita se affigit doloze ac si oino pdidisset. respirat tñ in misericōdia dei. Et qd obijcit qd magis est dolendū de re irrecupabili. dōm qd vtz est ceteris parib⁹. Ad illud qd obijcit qd min⁹ ma gra delet oēm culpā. dōm qd doloze qm̄ tūcūq; sit parib⁹ sufficit si sit gra informat⁹. sed tñ gra nunq; informat qd vēdit sibi in corde dñi qd ad actū vel mortū vō lūratōis rōnalis vel sensualitatis. Ad illud qd obijcit qd pauci vel nulli mallēt eē cōmitti peccasse. ita p̄z m̄tio fm̄ vñ p̄tractā. si em̄ in necessitate eēnt positi. s; vel qd a detestatiōe peccati desisterēt. vel qd oculos amitterent. et loquor de detestatiōe interiori. necessario haberēt pelige re. nūc autem non habent.

Questio. ij.
Quē possibile sit in dolore contritionis cadere excessus. Et qd sic videt. qd ois mot⁹ cui ad hoc qd sit bon⁹ d; admisce ri aliqd admisceri de contrario. p̄ eē nim⁹. s; doloze contri onis d; admisceri gaudii. ergo p̄ nimis intēdi. Itēz ois virtus qd bz obiectū creatū p̄ h̄re nimū. qd si creatū est. ergo non bz sibi debiti et luminari amorē et odiū. sed cōtritiō sine pnia est h̄mō. ergo p̄ h̄re excessus. Itēz in contritiōe doloze et passio. s; ois passio in re cogali fa era p̄ magis et magis intēdi. et p̄ suā intēsiōne p̄ iduce re motē. et qd motē inducit est sup̄flua. ergo rē. Contra tra cōtritiō est motus gra informat⁹. sed gra non p̄ ni miū intēdi nec mot⁹ eius. qd ois motus eius est laudabi lis. ergo nec cōtritiō. Itēz quātum diligēda est alicui⁹ boni pnia. tantū detestāda est amissio et absentia. sed dei non p̄ aliq; nimis amare et appetere. ergo peccatū qd est a deo segatiū nō p̄ nimis detestari. Itēz An sel. appetebat viscera excicari ex intēsiōne diuini amo ris. ergo nō est malū ex intēsiōe diuini amoris talia ap̄ petere p̄pter deū. eadē rōne nec malū ex intēsiōne dolo ris. p̄pter recuperandū deū. Itēz sicut dicitur est in cōtriti one est dolor pur⁹ est displicētia volūtatōis rōnalis. et est dolor passio redūdans in sensualitatē. Quātū ergo ad displicētiā rōnis concedo qd non p̄ eē contritiō nimia. qd peccā nllī p̄ displicere nimis in qm̄ peccā. Quātū autē ad passiōne redūdantē in sensualitatē vix aut nunq; est nimia. tñ possz eē tā doloze qd hūana infirmitas nō pos set sufferre sine magno detrimēto. et nūc dico qd tempus dōm eēt. s; esto qd non temparet qd. qd non aduerteret et capet a seruoze. nō credo qd in tali casu peccaret. qd da re opā rei licite. Si autē aduertit debz t̄pare cū paucis. hoc cōsiliū est necessariū. Si autē non temparet vel p̄ af fectiōne gaudij vel p̄ solatiōne sp̄ci. credo qd trāsceder et meras virtutis. et ita contritiōis. Cōtritiō em̄ sicut cha ritas nominat quid informatū gratia. vñ dolor contritiōis manēs cōtritiōis nō p̄ eē nim⁹. qd displicētia peccā nūq; tantū p̄ intēdi qd possit eē nimia. cū sit ex cōsideratiōe re cta. Rōnes ergo qd p̄bat qd doloze possit eē nim⁹ fm̄ qd di 40 splicētia solūde sunt. Ad obijcit qd d; eē gaudii. dū

co qd si eēt dolor sine gaudio vt in despatōis. bñ eēt excessus. s; talis nō est motus contritiōis. q̄ est p̄supposita spē de venia. vñ talis qm̄ videt se dolere necessario gaudet. et ideo nō eē sup̄flua. Ad aliud dicendū qd pnia est i subiectū et in peccatū. et pur punit subiectū bñ possz ex cedere. s; pur detestaf peccā qd segat a sumo bono. fm̄ il lam rōez respicit infirmitatē. et nō bz excessus. Tertiū argumētū est dēcedendū. p̄cedit em̄ de contritiōe fm̄ qd noi minar doloze passiōne non ipm̄ motū displicēte pecca ti. Ad illud qd obijcit in contrario qd nō p̄ eē nim⁹. qd gra informat⁹. dōz qd informat ipā displicētia. et p̄ ois est passio sensualitatis. tñ tā rū possit illa passio intēdi qd gra qd mouet ordinate nō informat. Alia rō dēceden da ē. qd loqur de detestatiōe. Ad illud qd obijcitur de Ansel. dicendū qd non intelligit viscera fm̄ veritatē sibi velle sicari. s; vocat ibi viscera timos carnis appetit⁹. Vel dōm qd siccationē viscerū vocat vulnēra cōtritiōis qd aia languet ex absentia ipsius xpi.

Consequē qm̄ ad tertiū articulū qm̄ d duratiōe contritiōis. Et circa hoc duo q̄runt. Primo q̄rit vñ cōtritiō sit mot⁹ instātan⁹ vel successiuus. Secōdo q̄rit de duratiōe contritiōis. vñ hō debeat p̄ p̄teri.

Questio. ij.
Quē cōtritiō sit mot⁹ successiu⁹ oñdit h̄ mō. Dis actus circa quē est mot⁹ duratiōis et magis duratiōis est succes siu⁹. sed talis eē cōtritiō ergo rē. Itēz n̄m̄ intelligere est cū cōtinuo et tpe. vt dicit phis. qd est aie vt corp⁹ vnite. s; cōtritiō s̄lt est aie vt corp⁹ vnite. ergo rē. Itēz ois aspect⁹ collati⁹ est successiu⁹. s; in cōtritiōe est aspect⁹ collati⁹. qd doloze de peccā in comparāde ad deū quē of fendit. ergo rē. Itēz qd successiue iducat cōtritiō videt qd ois forma habens partē et partē. inducit successiue. sed cōtritiō habet partē et partē. quia potest intēdi et re mitti ergo inducit successiue. Itēz ois forma que ha bet cōtritiō displicētiōne in materia inducit successiue pec cato per qd p̄ uat gratia et sit ad malū pnia. que p̄ntis ras et oppositio responder cōtritiōi. sicut culpa ex opposito gratie. ergo inducit successiue. Contra cōtritiō necessariā est iustificatiōi impij. et illa est in instātan ti. ergo et cōtritiō. Item dicit August. iij. de trinitate. qd si oculus eēt actu videns. et obiectum ex opposito crearet. simul eēt et videret. ergo si actus visus potest eē in instāti. multo fortius actus intellectus et affectus. ergo et cōtritiō. Item delectatiō est in instāti. sicut vult phis. quia est habens se p̄r modū quietis et ipsius cōiunctionis cōuenientis cum cōuenienti. ergo et doloze qui opponitur ei. sed cōtritiō est dolor. ergo rē. Itēz ad illuminatiōne distantia localis exigitur. et tamen il luminariō in oculo et cō luminis est in instāti. ergo mul to fortius in primo actu est mutatio subita. Itēz dicitur 44 dum qd est loqui de cōtritiōe q̄tum ad duratiōnem. et q̄tum ad eē. et q̄tum ad fieri. Si q̄tum ad duratiōnem cum daret longo tempe. sic dico qd est successiua. sicut ē viuere hominis. Si q̄tum ad eē. quia est actus fixus in detestatiōe peccati. et actus vt quies. sic dico qd eē eius est in instāti. Si q̄tum ad fieri. est distinguēdū. quia in fieri est p̄paratio et forme inductio. Dico ergo qd p̄e paratio ad actum cōtritiōis est successiua. quia multa oportz prius cōsiderare. sed ip̄e dissensus aie postea in instāti sit. Rationes autē pbantes qd sit instātanēa quia probat quo ad inductiōne in esse et ipsum eē. vere sunt. Prime due ratiōes que pbant successiōnem intel

ligunt de induritate & pparatōe nature. diurnitas emz
 est rōe successiōis. **S**icut enim intelligere cū rōe acq̄sitiōis
 45 spē q̄ sensur̄ fārsā. **S**ed qd̄ obicit q̄ h̄z successiūz
 & collatiūz. ddm̄ q̄ collatiō p̄r eē dupl̄. Uno mō dūse
 sus ab vno i altud. & bec ē successiūz. Et alio mō duoz
 pparatō f̄m aliq̄r̄ respectū. & tūc accipiunt plura i vna
 rōne. & talis p̄r eē in iustāz & sil' de plūz. alio q̄n nūq̄
 de p̄sonāz mutata possit indicari. cū vna vis iudicet
 46 de duobz sonis ad iūcē cōpatis. **A**d illud qd̄ obicit
 q̄ h̄z p̄r & p̄r. ddm̄ q̄ forma q̄ h̄z p̄r & p̄r aut educat de
 materia. aut ab agente ērit. **S**t educat de materia. sic q̄
 tbi h̄z p̄r sic ēēntie cū est tbi p̄rariū. p eo q̄ p̄rariā ha
 bent vna naturā cōm̄ educat successiūz. vt albedo. for
 ma h̄o q̄ totalit̄ est ab extrinseco tota et sil' dat. q̄tis est
 forma lūm̄is. q̄ q̄uis h̄cat p̄r & p̄r. nō t̄m̄ in materia. q̄
 ei' p̄positiū est puatio. **C**ōrritio talis ē cū mot' p̄cedēs
 47 a grā & lib. arbi. nō sit de materia educat'. **A**d illud qd̄
 obicit q̄ dispositiōem p̄rariā h̄z in materia. ddm̄ q̄ est
 h̄rē p̄rariā dispositiōem i materia. nullo t̄m̄ nō resisten
 tem. & bec nō facit successiōem in inducōe forme. nec in
 pparatōe. vt cum d' de aqua vinū fecit. Est h̄rē vt resi
 stentē in formatōi. & tūc est successiō in inducōe. vt cuz
 ex calido fit frigidū. Et est h̄rē vt resistētē nō in forma
 tōi. sed vsu. & sic p̄ritas ad p̄c̄m̄ resistēt vsu fr̄z & p̄r
 tōi nō informatōi. q̄ sil' est. & sil' est. & bec ponit successi
 ōem in duratōe & in vsu p̄rariōis. **P**ronitas aut q̄ p̄c̄a
 est simul stat cū p̄rariōe. culpa h̄o q̄ puatio est non resi
 stit sicut nec tenebra inducōi lucis.

Questio. ij.

De diurnitate cōrritōis. vtz debeat hō sp̄ p̄rari. Et q̄
 sic videt. **A**ug. in tractatu de p̄nia. Semp̄ dolcat & de
 dolore gaudeat. Et p̄p̄ca vbi dolor fuit. tbi d' ēicit pe
 nitētia. si p̄nia fuit qd̄ relinquitur de venia. tādū gaude
 at & p̄perit de gra q̄dū sustinet a p̄nia. semp̄ t̄m̄ d' hō
 penitere. **I**te Greg. sup̄ Job. viij. B̄ia q̄ sup̄ semet
 ip̄o lugebit. Dignū est vt in seip̄o sp̄ hō mercedis inueniat
 q̄ in se gaudia relicto creatorē q̄rebat. **I**tem Eccl̄. v.
 De p̄nitentiā p̄tōz noli ēē sine metu. Sicut nec sine spe
 d' ēē. ergo sp̄ d' ēē inf̄ istas duas molas. s'z hoc ē p̄rari.
 ergo sp̄ d' hō cōreri. **I**te sicut se h̄z vera inoētia & p̄
 seuerās ad p̄c̄m̄ de futuro. ita p̄nia cōtra p̄c̄m̄ de p̄rari
 rito. sed p̄seuerās inoētia sp̄ refugit p̄c̄m̄ ne fiat. ergo
 & p̄nia p̄c̄m̄ factū. **I**te sicut culpa ē velle peccare ita
 culpa est velle peccasse. s'z hō sp̄ tenet nolle peccare. cr̄
 go & nolle peccasse. s'z hoc q̄ nō vult peccasse & pecca
 uit generat̄ dolor. ergo rē. **L**orra. Aug. in li. d' p̄nia
 Dolcat & de dolore gaudeat. Nō ergo sp̄ est dolendūz.
 imo aliq̄n̄ gaudendū. **I**te rōe videt. q̄ dolor est ex p̄
 sentia d̄s̄cōueniētis. s'z cōtingit p̄c̄m̄ amorz ēē ab aia
 p̄m̄ se & p̄m̄ suū effectuz. ergo nō est tbi aliqd̄ qd̄ generet
 dolorē. ergo nō sp̄ est dolendū. **I**te p̄rariō ē q̄ h̄z p̄
 p̄ntē vt cōfessio & satisfactio. sed nō oportet sp̄ cōfiteri
 ergo nec sp̄ cōreri. **I**te cōrritio est medicina. s'z cōtin
 gat hōiem p̄fēere cē sanātū. vtputa si baptisat. vel etiaz
 si p̄fecerit p̄niām cōdignā. q̄ oēs defect' reducit ad p̄fē
 etū. ergo si post recuperatiōem sanitatis cessat vsus medi
 cine. d'z igit cessare cōrritio. **I**te cōrritio ē pena q̄ pec
 cator se punit. ergo esto q̄ sufficienter sit punit' p̄ p̄c̄o.
 tūc si ampl' punit se p̄ cōrritōem. punit se sup̄ adignū.
 48 sed hoc ē impictatis & crudelitatis. ergo rē. **I**te ddm̄
 q̄ sicut dicit Dug. cuz de' absoluit hōiem a culpa ligat
 eū vinculo p̄perue detestatiōis. tenet cū sp̄ malū qd̄ fe
 cit detestari. sed q̄ tenitio talis est p̄cepti affirmatiui qd̄
 sp̄ obligat. sed nō ad sp̄. ideo dico sp̄ tenet cōreri. sed nō

ad sp̄. sed p̄ loco & tpe. videlicet cū recogitat mala sua
 quibz offendit deū. **L**occedende sunt i. ut rōes hoc p̄ban
 tes. **A**d illud qd̄ obicit q̄ nō sp̄. q̄ aliq̄n̄ est gauden
 dū. Dicendū q̄ nō t̄m̄ gaudere. imo alia cogitare d'z. nec
 49 Aug. vult q̄ tenet sp̄ in oī iustāz. sed q̄ sp̄ tenet p̄o
 loco & tpe. ita q̄ volūtas cōreri sp̄ sit in habitu. s'z in
 actu p̄ loco & tpe. **A**d illud qd̄ obicit q̄ dolor ēē p̄e
 sentia d̄s̄cōueniētis. ddm̄ q̄ qd̄ est dolor: illat'. vtputa
 50 in fectōe cārnis. quidā est dolor volūtarie assūptus.
 vt q̄n̄ doler de morte amici. & iste dolor: n̄ causat ab ami
 ci morte. sed causat a volūtarie morte amici refugientē.
 Et q̄refugit qd̄ necesse est ēē. ideo necesse h̄z dolere. sic
 si ego nolle yebenēter te infirmari. & si tu infirmauer
 dolerē. sic q̄ ego nolle me peccasse & video me peccasse
 dolco. vñ de dolore causato a volūtarie nō oportet q̄ il
 lud p̄ quo d'z doler sit p̄sens affectu. nec effectū. nec ro
 putatōe. sed solū aspectu. **I**deo ad illud qd̄ obicitur de
 51 medicina. ddm̄ q̄ qdā medicina est sanatiua t̄m̄. & bec ē
 q̄n̄ est morbz. **Q**uedā p̄fuaritua & melioratiua. & talis est
 p̄rariō. & h̄c sp̄ h̄e bonū est. **A**d illud qd̄ obicit qd̄
 52 est pena. ddm̄ q̄ nunq̄ p̄c̄m̄ se tantū p̄r punire q̄n̄ ma
 iori pena sit dignū f̄m̄ rigore iusticie. & q̄ hō sibi rigid'
 d'z ēē & alij p̄uis. nunq̄ tantū se affligit p̄ cōrritōe. q̄ sit
 sup̄flūū. dū t̄m̄ hoc possit sustinere. q̄ totū fit ei ad glie
 cumulū. **T**amē nota q̄ p̄rariō rōne d̄s̄p̄licētē peccati
 sp̄ est necessaria salte in habitu. rōe h̄o gemit' & planct'
 vel doloris sensibilis nō est necessaria. marim̄ v̄ritas
 factis q̄ audierit voce sc̄ena qd̄ audir̄ Magdalenā.
 dimittitur tibi p̄c̄a tua. sicut dicit Bern̄. in eant. circa
 p̄ncipiū. sed v̄riter' p̄nt' & debēt meditationē suā ad dul
 cedine p̄rie sup̄ne cōuertere. **A**ntē hūc statū sanū d̄silū
 est p̄c̄a sua ante oculos reuocare ad gemitū & dolorē.
Preterea d̄s̄p̄licētia nō dicit sp̄ penam. imo frequētē
 magnā h̄z lenitiā p̄uētā dū p̄siderat se libatōz plenā.

Consequēter q̄stū ad q̄rū articulū q̄rit de cō
 rritōis inēctiōe. Et circa hoc q̄runt duo. **P**ri
 mo q̄rit vtz cōrritio possit inēcti. **S**c̄aidovtz
 oporteat inēcti p̄rari de vno p̄c̄o q̄ de alio.

Questio. i.

Qu possit inēcti videt. q̄ cōrritio est act' alieut' virtu
 tis. sed q̄libet virt' p̄r inēcti. vt in p̄mo p̄bati est de cha
 ritate. s'z augmētata eius virtute auget eius mor'. **I**te
Ite in cōrritōe non sunt nisi duo. s. dolor & grātia. et
 vñū est sicut formale. reliquū sicut materiale. s'z ē possi
 bile dolorē in nobis inēcti. possibile est etiā grām auge
 ri. ergo rē. **I**te si nō p̄r inēcti. ergo in oibz ē eq̄lis. sed
 cōrritōe existere eq̄lis. eq̄lis est nullificatio & grānficatio
 ergo oēs f̄m̄ hoc ēēnt eq̄litez iusti. **I**te in oī actu aie
 in q̄ p̄tingit p̄fēere p̄ ass̄uctiōne & cōrritōne cōn
 tingit ip̄m̄ inēcti. hoc p̄r. sed p̄fēct' est in multiplicati
 one p̄rariōis & frequētatiōe. ergo rē. **L**orra. nihil inē
 ditur cui' impossitio est in termino. sed ip̄ositio p̄rariō
 nis est in termino. q̄ cōrritio est diuisio in minima. s'z in
 minimo nō est min'. ergo rē. **I**te nihil inēcti q̄ non
 p̄r cogitari vel cē mar'. & qd̄ h̄z effectū in finituz nihil p̄r
 ēē maius cū sit in finitū ergo nihil tale p̄r inēcti. s'z cōrritio
 est h̄mōi. cū delectat oēm culpā qd̄ est p̄rariō in finitū.
 ergo rē. **I**te oē qd̄ inēcti aut inēcti p̄ accessum ad
 verā nois ip̄ositōne vel p̄ depurationē a cōrrario. sed
 cōrritio nō intenditur per depurationē a p̄rariōe. cuz
 statim cū est expellat totaliter oēm culpā. q̄ h̄z grātia
 p̄uētā p̄ accessum ad ip̄ositōne nois verā. q̄ eius ip̄o
 sitio est in termino. ergo rē. **I**te si inēcti. aut ergo a

gratia aut a lib. arbi. A libero arbitrio no. qm contritio
 e motu gratiae. 7 talis mēsurat fm quantitatē gē. s3 au
 gmentū gē 7 charitatis nō p̄r eē a lib. ar. s3 a deo. Si a
 gra. cōtra. gra vni formit mouer li. arbi. qm est de se. er
 go nō videt intēdere i eo p̄ritōez. P̄terea fm illud at
 tendit. intētio vel augmētū p̄ncis qd cōsistit rō quātita
 tis. s3 qnitas ē ex p̄te materie. formalis p̄o p̄ritōis rō
 p̄o p̄t dicitur gē q̄ materialis. ergo fm illa non intēdit
 nec auget. **¶** P̄. ddm q̄ contritio ē motu virtutis habēs
 quātitatē virtutis. sicut ē virtus a q̄ est. vñ 7 augmētuz 7
 intēsiōne h3 fidei a q̄ recipit quātitatē. h aut ē virtus p̄ncie.
 vñ sicut certū est charitātē augeri. ita 7 p̄nciam. ac p̄ hoc
 certū ē 7 contritōez intēdi 7 augeri. Cū notādū q̄ quēad
 modū charitas d̄ intēdi q̄m ad feruorē. et augeri q̄m ad
 ad cēntialē p̄tū. 7 fmū ē a cooparōe lib. ar. secūdu p̄o
 est a dono celesti. Ita 7 in p̄posito opoz intelligit q̄ mo
 tuū cōmōis feruētior ē p̄t fm cooparōez lib. ar. vñ ex
 q̄tū gra aliqū magis feruēs elicit motū aliqū min⁹ fm
 cooparōez li. arbi. s3 p̄ncie loquēdo nō d̄ maior. nisi virtu
 te p̄ncie augmētata. 7 h est p̄ grāz. Lēcedēde sunt igū ra
 tōes oīdentes q̄ contritio possit intēdi. **¶** Ad illud qd
 obijct q̄ ē diuisio in minima. ddm q̄ p̄ritio 7 h3 respe
 ctū ad obiectū sup qd dirigit. 7 ad virtutes a q̄ ont. siue
 dicat habitus siue lib. ar. fm p̄parōem ad obiectū. q̄ omne
 morale expellit 7 q̄m in pulchrē redigit. 7 fm illā viam
 nō h3 intēdi. Habet etiā p̄parōez ad vim a q̄ erit. 7 fm
 illā viā h3 intēdi. 7 in p̄ma viā rō p̄cedit. 7 ideo nō p̄clu
 dit. **¶** Ad illud qd obijct q̄ ē virtutis infinite. ddm q̄
 p̄ritio nō dicit nisi virtute gē. gra aut ē donū p̄ qd in
 habitat i nobis ille cuius virtus ē infinita. et illa ē q̄ p̄ri in
 finitū effectū. 7 illi virtuti attribuitur ex p̄tulo p̄mo 7 p̄ se
 7 cōtritiōe p̄ illa. 7 ideo nō sequit q̄ contritio sit in finita.
 s3 q̄ cōiūta est cū virtute cui⁹ opario ē infinita. **¶** Ad
 illud qd obijct q̄ nō accedit magis q̄ nō recedit. ddm q̄
 virtus falsū est. imo rōe gē magis accedit. rōe p̄o dolo
 ris dico q̄ magis recedit. dolor em̄ nō im̄k 3 oppositio
 nē ad culpā. s3 etiā ad scēlas 7 p̄nitates peccati. q̄ quoi
 dām dolois intēsiōne i nobis remittunt parlatiue et
 expellunt pur dolor est purior 7 intēsiō. accessus autē
 ad vtiā ip̄ositionē nō arēdit in hoc q̄ nō habeat verū
 nomē. s3 q̄ nō p̄cipiat illud in finitū fm rōem gratiū.
¶ Ad illud qd q̄rit v̄z intēdat fm intēsiōne dolois
 aut gē siue lib. arbi. an a gra. s3 p̄ r̄tio. si em̄ loqm̄ur
 de feruore. dico q̄ est a li. arbi. si aut loqm̄ur q̄m ad ve
 rā augmētationē. sic dico q̄ immediate venit a cimento
 p̄ncie. q̄ augmētata auget dolor rōnalis p̄tis q̄ ē dēstia
 rōis displicētie. Et si grāz vñ veniat. dico q̄ a deo effe
 ctive a li. arbi. dispositiue. a gra cōp̄lenue. Et si tu et h̄
 cias q̄ gra vni formis ē. et p̄terea ē forma. ddm q̄ q̄uis
 ip̄a vni formis gratificet. dum tū magis a deo iustit et
 abūdanti⁹ dat magis gratificat. Et rursus q̄uis a gra
 cū sit forma nō habeat p̄ncipaliter oīū quātitas mēlis
 q̄ est a materia p̄ncipalr. h3 tū oīū quātitas virtutis q̄
 est a forma. 7 hoc genere quātitas ē p̄ritio q̄nta. Et ex
 hoc p̄z quō vel vnde habeat quātitatē. 7 vnde habeat
 intēsiōne. 7 qualiter.

Questio. ij.

¶ Titū p̄ritiōem pl⁹ vel intēsi⁹ oportet cōteri de vno
 p̄tō qd de alio. Et q̄ nō videt. q̄ cōtritiō dēcis culpā ē
 in instāti. sicut p̄z de iustificatiōe imp̄i. s3 mor̄ idē in in
 stāti nō p̄r eē magis 7 min⁹ intēsus. ergo rē. **¶** Itē q̄cqd
 agit in multa simul ita q̄ nō in singula. nō agit in q̄dam
 plus in q̄dā min⁹. sed cōtritiō simul agit in multa pec
 cata. ita q̄ nō cōsiderat singula. q̄ tūc oportet res p̄a

ctu illoz diuidi actōem. ergo cōtritiō nō magis dēstia
 tur vni peccatū q̄ alerū. **¶** Item cōtritiō ea rōne dēre
 statur peccatū qua separatiū est a deo. sed quodlibet se
 parat a deo. 7 ita amittit deus p̄ vnum p̄ctm̄ morale si
 cur per aliud. 7 ita per parū sicut per magnū. ergo rē.
¶ Item cōtritiō respicit peccatū q̄m ad duo. s3 q̄m ad
 offensam 7 q̄m ad dānū. sed q̄m ad offensam oē pecca
 tum h3 rōne infini. cū sit cōtra deū infinitū. q̄m ad
 dānū vñ p̄ctm̄ aufert oēs virtutes. sicut dicit Jac
 ū. 7 habet in ira. qui peccat in vno factus est omnū rē
 cuz ergo dānū 7 offensa habeant ratiōne equalis. **¶** Itē quā
 tumcūq̄ cōtritiō dēstiat modicū p̄ctm̄ laudabilis est.
 7 quātūcūq̄ sit parua cōtritiō etiā de maximo p̄tō bo
 na est 7 laudabilis. ergo videt q̄ nō sit necessarius gra
 dus intēsiōis fm gradū virtoz 7 p̄tōz. **¶** Cōtra. ma
 ior est dolor de mortali 7 debet eē qd de veniali. ergo pa
 ri rōne de vno p̄tō mortali grauior q̄ de alio min⁹ gra
 ui. **¶** Item fm Grego. magis se debet punire per factū
 factiōne qui graui⁹ peccauit ergo pari rōne idē ipe cū
 graui⁹ peccat. grauius se debet punire per cōtritiōem.
 si ergo de grauior p̄tō in diuersis opoz erit eē cōtritiōez
 maior. pari rōne in codē. ergo rē. **¶** Item idē debet eē
 ordo in dolore qui est 7 debz eē in alio. quonā ab ip̄o
 habet certū. sed magis bonū fm ordinatā dilectiōez ma
 gis est amandū. ergo pari rōne magis malus est magis
 dēstiat dū. **¶** Item cōtritiō est dolor rōnalis. sed do
 lor cōsequitur estimatiōne ratiōis. estimatio autē rati
 onis nō equaliter pensat omnia peccata. sed quedā ma
 iora. ergo pari ratiōe 7 dolor. **¶** Item esto p̄ impossibi
 le q̄ alius perplexus esset vt caderet in alterum duo
 rum maior. constat q̄ si haberet ordinatā dilectionem
 magis refugeret maius malū. ergo si magis refugit an
 lapsum. pari ratiōe 7 post lapsum. 7 sic rē. **¶** P̄. dicitur
 dum q̄ dupliciter est loqui de cōtritiōe. Aut pur est de
 letiua culpe. aut pur dēstiat p̄ncie. Si pur est dēstiat
 culpe sic opat in iustificatiōe imp̄i in instāti. 7 sic actu
 nō potest habere ordinē respectu specialiu peccatorum
 quia simul 7 in instāti est cōtra omne peccatum cōmis
 sum. habet tamē fm habitū. quia dolor ille habituali
 ter disp̄onit ad dēstiatū aliquid plus. aliquid minus. et
 quā habitat ad dēstiatū malū q̄ malū. ideo ad ma
 gis dēstiatū maius malū. Si autē loqm̄ur de dēstia
 ua p̄ncie. sic dicendū q̄ habet maiorē intēsiōne 7 minorē
 etiam fm actu. sicut ostendūt rōnes inducere ad secūdas
 p̄tōez. **¶** Ad illud ergo qd obijct in cōtritiōe p̄z r̄tio. s3
 ad p̄tū 7 secūdu. Proceedūt em̄ de cōtritiōe fm p̄maz
 vian. s3 vt est in iustificatiōe imp̄i. **¶** Ad illud qd obij
 ct de sep̄tōe 7 dāno 7 offensa. dicendū q̄ sep̄atio atre
 ditur in elongatiōe fm dissimilitudine 7 offensam fm. cō
 temp̄tū 7 dānū. fm amissionem gratiūoz 7 vulnera
 tiōem naturalū siue de habitatiōem. 7 in his p̄ncie gra
 dus est. vnde illud nō valet. Quāuis em̄ deus ob om
 nibus offēdat. tamen aliqui contemnit eum plus. ali
 qui minus. 7 similiter in aliquo peccato plus natura le
 ditur 7 a virtute plus elongatur. **¶** Ad illud qd obijct
 tur qd de paruo non minus potest dolere. dicendū q̄ su
 cur in charitate non est dare quin amor quantumcūq̄
 sit paruus et quantumcūq̄ magnus semper sit bonus.
 tamen in sua magnitudine 7 paruitate necessario habz
 ordinem. sic in p̄posito est intelligendū. Et sic est facile
 ad cetera respondere.

Determinat de tribus subiectiuis penitentie. Predictis vero adijciendum est quod tribus modis agit penitentia. Super egit magister de tribus penitentia integralibus. hic agit de subiectiuis. que sunt penitentia ante baptismum et post baptismum. de mortalibus et de venialibus. Diuidit autem hec penitentia in duas partes. In prima diuidit penitentiam per trimesem differentiam. In secunda vero specialiter tradit modum penitentia de venialibus. ibi. Que autem pro venialibus sit satisfactio sufficientis. Prima pars duas habet. In prima ponit diuisiones. In secunda confirmat per auctoritates. ibi. Unde Augustinus. tres sunt actus penitentia. Similiter secunda pars diuidit in duas. In prima assignat sufficientem satisfactionem. In secunda vero epilogat. ibi. Et bis alijque

libris. ibi. Que autem pro venialibus sit satisfactio sufficientis. Prima pars duas habet. In prima ponit diuisiones. In secunda confirmat per auctoritates. ibi. Unde Augustinus. tres sunt actus penitentia. Similiter secunda pars diuidit in duas. In prima assignat sufficientem satisfactionem. In secunda vero epilogat. ibi. Et bis alijque

61 a. q. Quid tribus modis agit de penitentia. Quod dicitur de hac triplici penitentia diuisione. Vnde sit penitentia. an penitentia sacramentalis. Et videatur quod non sit. quod hec simplex est et spes specialis. Item quod nec sit. quod multiplici caro superior multiplicat inferi.

Aug. ad felicianum

Diuidit penitentiam per trimesem differentiam.

Predictis vero adijciendum est quod tribus modis agit penitentia. ante baptismum. scilicet de peccatis post baptismum de quibus postmittuntur. est etiam penitentia venialium quotidiana que est humilium est et perfectorum.

Confirmat diuisionem per auctoritates.

Cum Augustinus. Tres sunt actus penitentia: quos mecum eruditio vestra cognoscit. Una est que nouum hominem parturit donec per baptismum omnium peccatorum ablutio fiat peccatorum. quod nulli sue voluntatis arbitrio: nisi peniteat et veteris vite nouam inchoare per. a que puuili sunt immunes cum baptisatur. quod non dicitur per vniuerso arbitrio: quod in ad remissionem originalis peccati. predestinatio eorum fides a quod offerunt. Altera est actio penitentia post baptismum que fit per illis peccatis que legis decalogus continent. aguntur homines penitentiam ante baptismum de peccatis peccatoribus: ita tamen ut etiam baptisentur. sic Petrus ait. Egredimini in nomine domini. Egredimini etiam penitentiam post baptismum ita peccauerunt ut excoicari et re-

Act. ij.

62

uerificantes penitentiam: centiales. sed secundum statum. et ideo non est diuistio in peccatis centiales. nec oportet ex hoc facere multum licet. nec est compositum. et sic patet illud. Altera est actio. Inquit magister quod penitentia fit per peccatis que legis decalogus continent. Uidet non bene dicere. quod in decalogo non prohibet superbia nec ypochrisis nec filia. ergo per his non videtur esse penitentiam. Respondeo sicut in ordinatione predicamentum omnia sunt in genere per se. quod sunt in genere per reductionem. sicut principia et etiam per uoces. sic intelligendum est in articulis fidei. Quaedam enim sunt antecedentia. quedam consequentia. et quedam sunt directe credibilia. sicut articuli. et in omnibus his iudicatur quis hereticus si quere sententia. Per hunc modum intelligendum est in preceptis decalogi. que quedam sunt ibi prohibita principaliter et explicite. quedam vero obiter et implicite. Tunc ubi grauis si dicitur. non intelligitur. principaliter prohiberi

concordari mereatur. Est etiam penitentia bonorum et humilium fidelium penitentia quotidiana: que in peccata tunc dicitur. Dimittite nobis debita nostra etc. Respondeo ea nobis dimittite volumus: que dimissa nobis in baptismo non dubitamus. sed illa que humane fragilitati que uis parua tamen crebro surrepuit. que si collecta contra nos fuerint: ita nos quibuscumque et opprimet sic unum aliquid grade peccati. Quid enim interest ad naufragium. an uolenti fluctu nauis opiat et obruat: an paulatim surrepentes aqua in letina per negligentiam culpam impleat nauem et submergat. Ideo ieiunium et oratio et elemosine iunguntur. In quibus cum dicitur. Dimittite nobis debita nostra etc. manifestamur nos habere quod nobis dimittatur. et in his uerbis humiliantes animas nostras quotidianam agere penitentiam non cessamus.

Tradit modum penitentia de venialibus assignans sufficientem satisfactionem.

Quod autem pro venialibus sit satisfactio sufficientis Augustinus in sinu ait: ita in quibus Enchiridion. De quotidianis et breuibus leuibusque peccatis sine quibus hec uita non ducitur: quotidiana oratio fi-

tur quod talis dicendo istam orationem peccet mortaliter. quia facit contra conscientiam. Respondeo dicendum quod omnis homo potest rationabiliter habere conscientiam de peccato veniali. tum propter frequentiam. tum propter ignorantiam. quia in multis ignorantia delinquimus. etiam cum credimus bene facere. tum propter aduerentiam. quia amor rei temporalis et affectio istius inordinare frequenter multum nobis adherent. et ideo quilibet potest dicere. Ab occultis meis munda me deo. etc. Vel potest dici quod adhuc potest dicere in persona aliorum. et ideo non peccat. sed pro alijs impetrat pro illo tempore. vel penit per seipsum vel pro statu alio.

Delet omnino hec oratio minima et quotidiana peccata. Uidet ex hoc dicere Augustinus. quod oratio dominicalis delet peccata. Sed contra. solus gracie est deleat peccata. ergo etc. Si tu dicas quod ad penam. Contra.

betur et explicite actus adulterij. scilicet implicite et in generali. ois actus cotus ut antecessores. et sic prohibetur concupiscentia cotus sine aspectu mulieris ad concupiscentiam. Consequenter uero prohibet omnis effusio seminis inordinata. Sic intelligendum in alijs que in primo precepto pro precepto cultus dei. et in hoc precepto actus si dei antecessores et consequenter omnis elatio et superbia prohibetur. sic et in alijs. Cum dicitur. Dimittite nobis debita nostra etc. manifestamur nos habere quod nobis dimittatur. Obijciuntur. esto quod aliquid cur non habeat conscientiam peccati in aliquo in statu. ut prope quod nullam cantat et huius est confessus et interius celestibus. tunc videtur

Quod militiam do veniatum ita graue sit unum grade peccatum.

63

64

no est par pena venialis et mortalis. sed illa est satisfactio p venialibus. ergo p mortalibus. R. d. qd ipse loquitur de delectatione qru ad penas. Valer em hec oratio contra penam venialis et mortalis. s. plus contra penam debitam alit cut veniali. q tota pr remitti in hac oratione si dicat deo te. Contra penam

Bar. vj.

moralis valet. s. no tm. qd hoc no totuz remittitur. valet tm ali qmli. imo multum. no tm rone oronis. s. rone elemosyne implicite. et illa e elyna pauptua. s. remittit pccm pccati mo. et ideo dicit si veracit dicit. dimitte nobis sicut nos dimitte. q. Ita veraciter dicit. sicut et nos dimitte. Sed hoc videt q omnis qui habet rancore in dicendo ista orone peccat mortaliter. qz ois q petit sibi dimitti sicut dimitte alij. si no dimitte ex hoc petit sibi pccm no dimitte.

deliu satisfactio. Eoz em est dicere. Pat noster q es i cel. r. Delet oino hec oratio minima et quotidiana pcta. Delet et illa a qb vita fidelium etiaz scelerate gesta. s. penitendo i meli pmutata discedit. vt sic veraciter dicit. dimitte nobis debita nostra. ita veraciter dicit. sic et nos dimitte debitoribus nostris. id est sicut qd dicit. qz et ipsa elemosyna est venia petentibus oino ignoscere.

Epilogat que supra determinavit. Ex his alijs q pmittis ia facile est intelligere q p venialibus sit exhibenda satisfactio.

sed quicquid petit sibi pccm no dimitti peccat mortaliter. ergo videt q semp peccat mortaliter quando hanc orationem dicit. R. dicendum q nullus dicens hac orationem intendit ipsam dicere ad petendam iram. s. potius ad petendum misericordiam. Quando ergo dicit illam condictionem no intendit vim conditionis

Sufficit em dnica oratio cum ieiunio aliquo et elemosynis. si ctm vt precedat pccatio aliqua. et addatur confessio si assit facultas. de q confessione post tractabit. Pro gravioribus vero peccatis hec etiam in satisfactioe adhibenda sunt. sed multo vehementius atqz districtius. quia vt ait Augustinus ad agendum penitentiam non sufficit mores in melius commutare et a malis recedere. nisi d his q facta sunt satisfaciatur domino p penitentiam dolorem. per humilitatis gemitum. per contritionis sacrificium cooperantibus elemosynis.

aggravare. sive sit homo intelligens sive simplex. et ideo no est ibi noui contemp. ac p hoc nec novu peccatu. nisi lomun pccm aggravat occasio. naliter. Et si tu obijcias q tunc debet absistere. dico q adhuc aggravaret magis du ab alijs penitenti b saluberrimis corpeccatis arefret. Si tu dicas q illa deberet dimittere adhuc q ui peccaret. du dnt oies scient ifrigeret. Et io sanu siliu e culibz q i fratno odio nullatenus peccet. appet ei q sine dispendio marie ee no pr.

Aug. in lib. de penitentia.

Intelligentia huius partis fm triplices penitentiam quam distinguit magister in ista tria principaliter queritur. Primo querit de penitentia ante baptismum. Secundo de penitentia post baptismum. q est de mortalibus. Tertio de penitentia que est de venialibus. Circa primum queritur duo. Primo querit vtr oporteat penitere et dolere pro originali peccato. Secundo vtr accedentes ad baptismum cum actuali necesse sit ante sacramentum penitentia accipere.

Questio. j.

Non sit necesse penitere de originali videt. quia potentior est vis regenerativa sacramenti qvis p pagatua hominis corrupti. sed per ppgationem sine delectatione transfundit originale. ergo ab oppositis. imo multo fortius per sacramentum sine dolore delectur. Item omnis penitentia respectu voluti est. no em penitet homo de eo qd noluit. sed originale nunq fuit voluntarium. ergo de illo non est necessaria penitentia. Item omnis penitentia est in actu volente. sed originale est in parvulo et in quo est morbus et remediū. ergo non oportet ipm penitere cu non possit actu velle. Itz ois penitentia est respectu actus ppi. penitet em homo de eo qd fecit. no de alieno. sed originale est per actum alienum. ergo r. Item baptismus ordinat contra originale. sed non sunt remedia contra idem. ergo penitentia non est remediū contra originale. Contra. de eo de quo iuste arguit homo ab alio. iuste arguit a seipso. sed Aug. dicit in li. de cor. rec. et gra. q peccato. p originali est arguendus. ergo peccator debet arguere seipm. sed homo de culpa arguit se ipm per penitentiam. ergo r. Item sicut ira per zelus delectat homo omnem iniusticiam in alio. ita penitentia omnem iniusticiam in seipso. sed originale est iniusticia in homine. ergo est delectanda per penitentiam. et sic r. Item

ois qui vult deo reconciliari necesse habet delectari omne qd a deo separat. sed originale separat. ergo r. Itz de oi peccato de quo iuste punit a deo debet vere penitens punire seipm. sed p originali iuste punit homo a deo pena carentie que est maxima pena. quia maximum damnum ergo p eodebet se punire. R. dicendum. q de originali peccato est loqui communiter et specialiter. Communiter vt est in oibus. et sic ad eius delectionem non requirit aliquis actus ex parte eius in quo est. vt patz in parvulo. Et iterum loquit specialiter qru ad adultos qui se habere ne scunt. Et qru ad hos non oportet q aliquis actus de refectionis adveniat. Est iterum loqui qru ad adultos q se habere scunt. et qru ad tales congruū est vt sibi displiceat. congruū inq q displiceat non in speciali. sed in generali. quia debet ei displicere omne qd a deo separat. nec est necessarium. Ratio autē quare non est necesse vt contrahat est. quia non est actu nostro commissum. et sic licet in adulto sit talis originalis displicentia. non tamen est penitentia. quia penitentia vt ostensus est pnie est respectu voluti. Rationes igitur pbantes q no est necessaria penitentia ad delectionem originalis vere sunt. cōcedēde. Rationes oēs ad oppositum procedentes probāt q congruū est vt originale displiceat adulto ne velit amplius in illo remanere. sed q teneat se astringere nocludit vel etiam penitere. Qd em obijcit q arguendus est pro originali. non intelligit quipm contrahit. sed ne in ipso velit permanere. Ad illud qd obijcit q penitentia est ad delectandum omne malū nostrū. dicendum q verus est. at tamen non contracti similiter de ira per zelū in pimo. Ad illud qd obijcit q penitentia debet delectari omne malū qd separat a deo. dicendum q verus est si istud sit ex pna voluntate introductū. et esto q delectet. non ppter hoc penitentis dicit. Ad illud qd obijcit q debet se punire de

66

67

68

69

70

omni eo de quo iuste punit a deo. dicendū q̄ hoc verū ēē si deus pena sensus puniret. vel etiā baptisim⁹ non sufficeret. nūc autē deus nō punit pena sensus. ⁊ baptisimus ab oī pena satisfactoria siue assumpta absoluit. si cur melius sup̄ ysum est.

Questio. ij.

k

Utrū adulterum accedentē ad baptisimū cū actuali necesse sit ante sacramentū penitentiē accipere q̄ baptisimū. Et q̄ sic videt̄. **Item** q̄ penitentiā ⁊ baptisimū vnus q̄s vnus. **Blo.** dicitur de baptisimare p̄mulis lamēta p̄nie. vt prius aqua afflictois se pfunderent. ⁊ post sacramēto baptisimatis lauarēt. **Item** **Marb.** iij. exibat ad illū hiero solymazē. **Blo.** iam tūc exemplū baptisandis dabat cōfitendi peccata ⁊ p̄mittendi meliora. Ergo si debēt cōfiteri. sūt ⁊ cōteri ⁊ satisfaccere. **Item** rōe videt̄. quia dñs ⁊ beatus **Johānes** in ceperūt p̄dicatōem a penitentiā. sed debuerūt ab eo incipere qd̄ est saluta inuitū. ergo si ita in ceperūt. p̄ q̄ p̄mo debet accipere p̄niā. **Item** p̄mo p̄sona corrupta naturā. s̄ actualis est corruptio p̄sona. ⁊ originale nature. ⁊ cōtra actualē ē p̄niā. ergo p̄t baptisimū. **Item** puulus nō h̄ nisi originale. s̄ adulterus actualē cū originali. sed q̄ h̄z ampliose moribū d̄z habere amplius remediū. cū ergo baptisimus necessari⁹ sit puulo. aliqd̄ vltra baptisimū erit necessari⁹ ad adulterū. s̄ h̄ nō est nisi penitentiā. ergo rē. **Contra** baptisim⁹ est in noua sacramēto. sed igna est p̄mo. ⁊ ante ip̄az nihil debet p̄mitti. ergo rē. **Item** p̄niā est secūda tabula post naufragiū. vt dicit̄ **Hiero.** ⁊ bēt in l̄sa sup̄ di. xiiij. s̄ scda dicit̄ respectu baptisimū. ergo hec p̄cedit ip̄m. **Item** baptisim⁹ omne culpā delet. sicut sup̄ monstratū est. vnde **Aug⁹.** ad **Valerianū.** lauacro regeneratōis omnia peccata boīm munda. ⁊ arḡ sanant. s̄z sup̄flūū est facere per plura qd̄ potest fieri per vnū. ergo ad emēdatiōē nō est necessari⁹ p̄niā. **R.** dicendū q̄ est loquū de p̄niā vt est virtus. ⁊ vt est sacramentū. Si loquimur de p̄niā vt est virtus cui⁹ act⁹ est iustitio. necesse est q̄ p̄cedat baptisimū in adulto q̄ h̄z actualē p̄niā. nemo em̄ potest inchoare nouā vitā. nisi peniteat cum veteris vite. Si autē loquimur de p̄niā vt est sacramentū s̄m q̄ homo p̄fice ⁊ recipit absolutiōem. dico q̄ nō est necesse p̄cedere. sed de cōgruo p̄t. fit em̄ p̄ festio sacerdoti vt homo erubescat. ⁊ peccata sua recognoscat. et de cor remissione deo ingrati⁹ nō existat. Et q̄ntū ad hoc cōgruū est. sed nō oportet nec debet sequi absolutio nec ligatio. q̄ omni nō soluit in baptisimō. **Item** p̄niā q̄ntū ad p̄nitentiā p̄cedit necessari⁹. q̄ntū ad p̄fessionē de cōgruo. q̄ntū ad absolutiōem ⁊ satisfactōez neutro modo. Et q̄z sacramentū cōpletū est in absolutiōe. q̄z ubi est remediū. ideo dico q̄ p̄niā s̄m q̄ sacramentū est ecclesie sequit̄. nō p̄cedit. **Ad** illud ergo qd̄ obiicit̄ p̄mo q̄ lamenta p̄nie debent p̄cedere. d̄m q̄ illud p̄cedendū est. s̄l̄ q̄ exēpluz dabat. p̄fitendi. non q̄z necessari⁹. sed q̄z cōgruū. **Ad** illud quod obiicit̄ q̄ p̄dicatio in ceptū a penitentiā. dicendū q̄ in ceptū a penitentiā p̄tute nō sacramēto. **Ad** illud qd̄ obiicit̄ q̄ p̄ior est corruptio p̄sona. d̄m q̄ verum est in p̄mis parētibz. sed post fuit cōuerso. ⁊ q̄z sacramēta p̄currūt s̄m cursum necessitatis nostre. ideo parz q̄ p̄ius debuit ēē baptisim⁹. **Ad** illud qd̄ obiicit̄ q̄ amplius remediū habere debet. d̄m q̄ verus est s̄z p̄nitentiā. sed non oportet q̄ aliud sacramentū. quia baptisimus ad vtrūq̄z valet. ⁊ ideo nō requirit aliud sacramentū. sed sufficit actus m̄tis per quē se p̄parat ad effectū baptisimū. alio q̄n̄ accideret fieri. ⁊ sic p̄ illud.

Consequenter q̄ntum ad secundū articulu⁹ querit̄ de secūda p̄niā post baptisimū. s̄ q̄ est de morali. Et circa hoc duo querūt̄. **Primo** querit̄ de morali⁹ per ignorantia. vtrū necesse sit penitere. **Secūdo** querit̄ vtrū necesse sit cōteri de peccatis scienter p̄missis ⁊ postmodū oblitis.

Questio. j.

l

Que necesse sit penitere de peccatis p̄missis p̄ ignorantia ostendit̄. q̄ dicit̄ **Ambro.** grauisime peccas si ignoras sed sicut expōnit hoc nō est ob aliud nisi quia talis nō defacili querit̄ medicū. ergo tali necessaria ē medicina. sed hec est penitentiā. ⁊ sic rē. **Item** ratiōe videt̄. quia **Aug⁹.** de corrept. ⁊ gratiā dicit̄. q̄ non excusat homo p̄ ignorantia q̄n̄ teneat credere. s̄z pati rōne nō excusat hō p̄pter ignorantia q̄n̄ teneat cōteri. **Item** ratiōe videtur. quia p̄niā ex ignorantia est p̄niā actualē ex nostro actu p̄missuz. ergo sine actu nostro non deletur. s̄z actus per quēz delet culpa est penitentiā. ergo rē. **Item** ignorantia in eo qui peccauit nō excusat a peccatō. ergo nō excusat q̄n̄ egat remedio. **Contra.** penitentiā nō est nisi de volūto. sed qd̄ per ignorantia fit est iuoluntariū. ergo de tali nō debet fieri penitentiā. **Item** incognita bona non possum⁹ amare. ergo nec incognita mala possum⁹ amare. q̄z si dubia vel ignorata asseram⁹ est mendaciū. ergo cū ignorat⁹ p̄missa nesciam⁹ ēē peccata. nō possum⁹ ea facit̄ p̄fiteri. ergo nec tenemur de his aliquo mō penitere. **R.** d̄m q̄ penitere de aliquo est dupliciter. scz in generali. et in speciali. In generali quādo homo dolet in generali de omni offensa dei quā fecit. In speciali quādo dolet de hac vel illa. Dico ergo q̄ de peccatis p̄missis per ignorantia d̄z penitere in generali. ⁊ dicere cū p̄bera. Delicta iuuenū. mee et igno. me. rē. In sp̄ali hō non tenetur penitere. sed tenet̄ facere qd̄ in se est. vt sci 78 at ⁊ peccata recognoscat. **Comittitur** em̄ peccata per ignorantia iuris. et tūc cognitio iure scit̄ se peccasse. vt puta qui fornicatus est ignorat⁹ illud esse peccatū. **Comittitur** etiā per ignorantia facti diligētia debita nō adhibita. et tūc cognoscitur d̄no revelare. vnde tenet̄ orare vt d̄ns pat 79 car et vel reueler. **Ad** illud ergo qd̄ obiicit̄ q̄ peccata p̄missuz per ignorantia est iuoluntariū. d̄m q̄ non est oīno iuoluntariū. quia et si nō perfecta fuerit cognitio fuit tamen cognitio actus q̄uis non recognoscere ar cūstantia defomans. et hoc melius patz in questioe de 80 ignorantia n̄ sequenti questioe. **Ad** illud q̄ non possum⁹ penitere de ignoratis. d̄m q̄ verum est de ignorantis oīno. sed de ignorantis in particulari ⁊ in vniuersali. s̄a ris p̄tingit cōteri in vniuersali. et q̄z quedā ignorata in particulari per negligentia. scilicet per diligentia. ideo tenetur facere qd̄ in se est vt sciat ⁊ si non occurrat. tunc sufficit penitentiā in generali vt doleat ⁊ etiā aliqua mala sustineat. ⁊ in multis se offendisse credat que ignorat. **Ad** illud qd̄ obiicit̄. qd̄ ignorat nullū iure scit̄. dicitur q̄ ad penitentiā sufficit cognitio p̄babilis. ⁊ probabile est cuiuslibet qui fuit igno. t̄s etiā in adulto q̄ in multis offenderit. ⁊ hoc insinuat lex diuina q̄ de illis docet penitere ⁊ peccata veniā. Unde in ps. Delicta quis iureli

71

72

73

74

75

76

28 ab oc. me. m. me. Ad illud qd obicit q ignorata no possunt cofiteri ergo rē. dōm q illa tenemur cofiteri p quibus oportet penitentia facere in speciali. talia in ni si nobis in ore sciat. vel per nostram diligentia. vel p reuelationē diuinā. ad penitentia in speciali agendā non obligant. nihilominus tamē in ipa cofessione debet homo se totū ostendere. et libenter penā portare. etiam de his que sunt ignoranter perpetrata.

Questio. ij.

Utrū de peccatis scilicet commissis et postmodū oblitis tenet homo cōteri. an possit de talibus sine penitentiā saluari. Et qd tenet cōteri videt. quia si aliquis peccet et post eadē in furia ante penitentia nō pōt postmodū iustificari. et hūc rō est. quia non pōt de peccatis penitere. ergo si furiosus nō excusat. nec obliuiosus. **Grē** s. ad 2. cor. iij. nihil mihi cōscius sum rē. Glo. quia potest latere qd nescio. Ergo latens peccati impedit iustificationē. sed hoc nō est nisi de illo tenet cōteri. et ergo rē. Si tu dicas q in generali tenet. hoc nō soluit qz in generali nō latet. imo quilibet debet reportare se suis se peccatorē. **Item** q tenet in speciali videt. quia si nō esset oblitus tenet cōteri in speciali. ergo esto q nō ex culpa incedit in obliuionē et ex negligentia. si nō reportat cōmōdū de malicia adhuc tenet. **Item** que rō quid sit cōteri. siue penitere in generali. Si sub cōditionē. vt doleo si feci. similiter pōt homo cōteri de his que nō fecit sicut de his que fecit. **Lōra**. aliquis ita oblitus est q nō potest recordari. qā memoria nō est in nostra pōte. ergo si nō tenet ad impossibile. non tenet ad recordari. sed non potest cōteri nisi de malis que recordat. ergo nec de his. **Item** si facit homo qd in se est. deus facit qd in se est. sed possibile est istū facere qd in se est sine recordatiōe. ergo possibile ē facere qd in se est sine penitentiā. ergo possibile est iustificari sine penitentiā. ergo nō tenet penitere. **Item** aliqd est paratū dolere de omnibus et non dolere vel penitere de his nisi q nō recordat. ergo obliuio introducit impedimētū. si ergo dolere de obliuione remouet impedimētū. ergo iustificat. **Grē** esto q totū oblitus sit in generali et particulari. quoniam recordat se offendisse. talis nō pōt penitere nec in generali nec in speciali. et tamē potest iustificari. qz est viator. et pōt demereri. ergo nō oportet q de istis peniteat.

33 **Grē**. dōm q oblitus aut est oblitus omnino q nō recordatur nec in generali nec in speciali. aut est oblitus in speciali. sed tamē in generali recordatur. Quādo est oblitus in speciali. tamē recordat in generali. dico q tenet penitere et cōteri in generali de negligentia sua. ppter quā venit in illam obliuionē. et tenetur facere qd in se est vt recordet in speciali. vel per rogationē vel per orationē. Si autem sit oīno oblitus adhuc tenet cōteri in generali. et ex toto cōteri in generali. nō sub cōditione. sed sub estimatiōe pbabili. Debet em̄ homo pbabiliter credere q in multis offendit quoz nō recordat. et si ex estimatiōe doleat sicut si certus est. cōtritus est et penitens. Lōcedende sunt igitur rādes monstrantes q non est necesse cōteri in speciali siue penitere. Nec valet illud qd vltimo opponit q nec in generali tenet. quia totū est oblitus. Dico em̄ q totū qd est oblitus certitudinaliter pōt cognoscere pbabiliter.

34 **Ad** illud qd obicit ad oppositū q oportet specialiter per simile de furioso. **R.** est q furiosus nec generaliter nec specialiter pōt penitere. et nullus iustificatur sine penitentiā vel in generali vel in speciali.

35 **Ad** illud qd obicit q peccatū latens impedit iustificatiōem. **R.** dicendū q falsum est. imo certitudinem iustificatiōis. quia nō est certus de iusticia eo q non est certus de culpa. **Ad** illud quod obicit q reportat cōmōdum. **R.** dicendū q falsum est. quia debet dolere in generali de illis. et pterea de obliuione. et utrius grauis purit a deo q si nō fuisset oblitus. tamē via salutis non pcluditur. **Ultimū** de generalitate patz. quia penitere in generali nō est per cōditionem. sed per certitudinem. de peccatis commissis. quia scit se aliquādo peccasse. sed tamē nō recollit quo peccaco. nec per se xpi impietatem potest pbarere. que aliquādo tantū dolorem generat in homine sicut certitudo peccati et tantūdem valet.

dicendū q falsum est. imo certitudinem iustificatiōis. quia nō est certus de iusticia eo q non est certus de culpa. **Ad** illud quod obicit q reportat cōmōdum. **R.** dicendū q falsum est. quia debet dolere in generali de illis. et pterea de obliuione. et utrius grauis purit a deo q si nō fuisset oblitus. tamē via salutis non pcluditur. **Ultimū** de generalitate patz. quia penitere in generali nō est per cōditionem. sed per certitudinem. de peccatis commissis. quia scit se aliquādo peccasse. sed tamē nō recollit quo peccaco. nec per se xpi impietatem potest pbarere. que aliquādo tantū dolorem generat in homine sicut certitudo peccati et tantūdem valet.

Consequēter q̄rum ad tertium articulu queritur de penitentiā venialium. Circa quā duo querunt. Primo querit de piculo morbi. Secūdo de necessitate remedij.

Questio. ij.

Utrū veniale peccatū possit fieri mortale. Et q sit per complacentia specialiter videt. August. nihil adeo est veniale qd non fiat mortale duz placet. **Item** q per multitudinē. August. de pe. quis singula non mortali vulnere ferit sentiantur. tamem omnia simul congregata velut scabies eo q plura sunt ferunt. **Item** rāde videtur. quia cōplacētia est plenus cōsensu. s; delectatio que est venialis adueniēte cōsensu fit mortalis. ergo veniale per complacentia fit mortale. **Minor** patz. quia delectatio mortala que est venialis ante cōsensū postea fit mortalis. **Item** placitū est quicquid volūtas. s; qui cōsens in creatura fruit illa. et ita peccat mortaliter. ergo veniale fit per cōplacētia mortale. **Item** q per multitudinē videtur. quia amor mortalis excedit amorem venialis in infinitū. sed finitū aliquoties sumptū reddit esse infinitum. ergo rē. Si tu dicas q excedit in infinitum. quia hoc est sup̄ deum. et illud infra. Contra ab eadem virtute nō exit motus in infinitū maior potētia. sed amor mortalis et venialis sunt ab eadem potētia. ergo rē. **Item** veniale est alicuius quantitatatis. quia est maius et minus sed omne quātū est proportionabile quātū. ergo mortale cum sit quātū nō excedit veniale improporcionabiliter. et sic rē. **Item** veniale est dispositio aliquo modo ad mortale. sed per maiore dispositiōem fit necessitas. ergo necessario vt videt veniale introducit mortale peccatum. **Contra**. veniale et mortale specie differūt. s; placētia eo q cōplacētia nō mutat spēs s; cōseruat. q̄ vnū q placētia nō fit aliter ergo veniale nō fit mortale. **Item** mortale excedit veniale in infinitū. qz pena excedit penā in finitū. ergo veniale in finitū multiplicatū non fit mortale. **R.** dicendū q triplex est genus venialis peccati. Quoddam em̄ est ex surreptiōe. et ideo veniale quia vitari nō potest tūc. Quoddā ex cogitatiōe siue volūtate siue cōsensu. et ideo veniale quia nō plene cōsentit homo vt in cogitatiōe de muliere. et delectatiōe circa cōsensu in delectatiōe. Quoddā est veniale cū rōne et cōsensu. sed tamē ideo est veniale quia nō est de ordinatio cōtra preceptū vt ebrietas et mendaciū tocosum. Cum igit querit vtrū mortale fiat veniale. si intelligat q hec culpa per cōntinam fiat illa nulla est questio. qz hoc est impossibile. Si intelligat q illud qd abs erat veniale possit cō mortale. vt mendaciū tocosum et ebrietas. dico q quoddā nō fit mortale. quoddā fit mortale per complacentia. Prīmū igit veniale qd cōmittitur pter ratiōem semper est veniale. Sed secūdo modo veniale per delectationem et cō

scensum fit formale per cōsensum, et ita per complacētiam sicut per placitū dicit cōsensus plenus. Tertium veniale quod est per delectationem circa deū potest fieri mortale, plibidine magna, sicut mendacium toxicum, et hoc fit mortale sicut placitū dicitur quia volūtas. Et haec iteratio actus disponit ad libidinem et complacētiam, hinc est quod Augustinus dicit in pluribus locis quod plura venialia obrunt, non per se sed quod disponunt ad libidinem, non dispositōne cessitatis sed penitentiis.

89 Ad illud ergo quod probatur quod venialia non sunt mortalia per cōsentiam, dicitur quod verum est, sed quod obicit in contrarium de Augustinus, soluta est, quod intelligitur. Illud enim intelligitur sicut per cōvenientiam in genere actus, sicut per dispositōnem, quia multa venialia disponunt ad libidinem et preceptum, ideo Augustinus dicit per ea bestia minutis, cōparat guttis, dicitur arene, dicitur scabiet, non quia ipsa in se faciunt naufragium, sed quod ad hoc perducunt per accidens.

90 Ad illud quod obicit de cōsensu et cetera volūtas, dicitur quod quia cōsensus venit, non nisi peccatum sit, nec fit veniale mortale, sed quod aliis est veniale mortale fit.

91 Ad illud quod obicit quod per multitudinem, dicitur quod dicitur quod infinita, per peccatum, non quod mortis est infinita in cōsentione, sed reputatio, sicut per in eo quod diligit deū et charitatem, plus diligit deū quam denarium unum, et in infinitum unum amor qui est in fra deū mundi, compatibilis est amor qui est super deum.

92 sicut istum modum. Ad illud quod obicit quod veniale est quantum, dicitur quod quoadmodum linea est in se quanta, sed per rationem sufficientem non habet quantitatem, sic veniale et si de se quantum sit, comparatōne tamen mortalis caret quantitate.

93 Ad illud quod obicit de dispositōne, dicitur quod volūtas semper libera movetur, et ideo non disponit dispositōne quod sit necessitas sed non dispositōne quod est penitentiis, non sic natura quod ad vna partem est determinata. Et alia ratio est in hunc charitatem, quod sufficienter a virtute infinita, et talis per nullum peccatum committit cadere salua sustentatione, volūtas enim semper libera est, et quantum est in via tribulatio est, et ideo nunquam inevitabiliter dicitur in via ad malum culpe disponit, et sic patet istud.

Questio. ii.

De penitentiis venialium quantum ad necessitatem remedii. Et est questio, verum quod teneat penitentiis venialia, et sic videatur quia impossibile est intrare in gloriam nisi veniale remittat, sed veniale est actuale peccatum, et ab illo non iustificatur nisi per penitentiam, ergo necesse est penitere. Item aliquid est veniale quod per sensum fit mortale, ergo aliquid sunt in quod tenemur dissentire ne fiat, ergo postquam talia sunt commissa tenemur dissentire et de eis dolere, ergo et penitere. Item multitudo venialium de primo disponit ad mortale licet non necessario, ergo quod dimittit venialia in se multiplicat

ri committit se discrimini, sed omnes tenent non dimittere se discrimini, ergo et. Item quod pena exterior sit necessaria videtur, quod dicit magister in libro quod est peccatum penitentiis, et quantum talacum pena sustinenda. Item Augustinus, loquens de peccato venialium, ieiunia inquit et orationes et elemosine inquit. Sed quod non tenemur vitare non tenemur de his penitere, hoc certum est, quod sicut virtus penitentiae delectat faciem, ita cauet faciendum, sed talia sunt venialia, ergo et. Item ad nihil tenemur sine quo potest esse charitas, sed charitas potest esse sine delectatione venialium, quod stat cum venialibus, ergo de venialibus non tenemur penitere. Item si teneor penitere de hoc veniali nec de illo, et sic de alijs, pari ergo ratione de nullo.

Item quod non debeat veniali pena exterior, videtur, quod veniale est minus mortali in infinitum, sed mortali debet pena finita exterior, ergo veniali nulla.

Item dicitur quod dupliciter loquitur de morbo peccati venialis, aut in se, aut in quantum prober occasione peccati ad quam ponit Augustinus, in libro, sicut per sensum mortali in infinitum. Si loquimur de veniali in se, sic dico quod non est necesse penitere de veniali, nec penitentia in exteriori ne penitentia exteriori, quia sicut infra videbitur veniale non solum in hac vita delectat, verum etiam post mortem. Si autem loquimur ratione peccati ad quod dicitur, sic dico quod haec dicitur ad peccatum ipsum etiam penitentiis quod tenet homo de aliquibus penitere quia advertit peccatum, sicut manifeste dicit Augustinus, in libro. Et ideo notandum est sicut tacitum est, quod tria sunt genera venialium, quedam ex surreptione, et de his non tenemur penitere nisi de proprio, quedam ex volūtas, cui si penitentia in dicitur homo in mortale, et de tali tenet homo penitere non simpliciter, sed in casu, sicut per loco et tunc quia neco gatur ea, ne si penitentia cadat, quedam autem sunt venialia quod per sui multitudinem augent libidinem, sic illa in quod sensus et deordinatio contra deum, et de talibus dico quod tenet homo penitere ne multiplicent, et in principio et discrimini se committat et ad talia horat penitentia Augustinus, ostendens peccatum quod est in multitudinem venialium, dicitur arene, dicitur bestia minutis, dicitur guttis multiplicatis, dicitur scabiet, et intelligenda est similitudo quantum ad haec omnia ratione peccati, non quod faciunt ipsa venialia de se, sed ad quod homines peccant, et de his sanum est etiam penitentia sustinere, sic Augustinus, determinat. Item autem tenemur sacerdoti ea quod sicut et arbitrium satisfacere, questio erit infra cum ager de confessione. Et his pariter obiecta ad vitare peccatum. Nam rationes ad penitentiam peccatum ratione peccati ad quod disponit per penitentiam, ad quam solvendum peccatum peccatum, quod remitti potest in alio seculo. Rationes vero ad oppositum peccatum ratione morbi in se, non valent, quia cum mortale quantum est mortale sit improporcionabile, non in ipsa iustificatione remittit pena aeterna, et mortale fit quodammodo veniale, et ita proportionabile.

Distinctio. xvij. de confessione sacramentali et de his quod ad ea spectant, puta habet rationes et remedii quantum ad necessitatem ex parte penitentis.

Hic ostenditur questio multiplex, primo enim quod sit. Superius agit magister de penitentia integrantibus penitentiam quasi sub quodam respectu, hic quod penitentia vere est sacramentum ecclesie proprie attendit quantum ad confessionem, principaliter determinat de confessione. Et dividit haec per duas. In prima agit de confessione sacramentali, verum habet remedium. In secunda in quantum habet rationem signi, infra dist. xxiij. per fine. Post predicta restat investigare quod in actu peccati.

Prima pars habet quatuor. In prima agit de confessione quantum ad necessitatem ex parte penitentis. In secunda quantum ad peccatum absolute, infra dist. xvij. sciendum est etiam quod oportunitate ipsius, infra dist. xx. sciendum est etiam quod ipse peccatus est in quantum. In quarta quantum ad voluntatem a

pte finis, infra dist. xxiij. ultra medium, post haec considerandum est quod potest confessio. Prima pars spectat ad presentem dist. quod habet tres partes secundum tres questiones quod determinat magister circa confessionis necessitatem. Primo ergo querit verum confessio sit peccati necessaria ad iustificationem. Secundo datur quod quodammodo sit necessaria, virtus sufficiat confiteri corde, an necesse sit confiteri ore ipsius vel ministro, et hanc persequitur ibi, iam secundum questionis articulum inspicimus. Tertio vero determinat cui homini necesse sit confiteri, virtus sufficiat confiteri laico, an necesse sit confiteri sacerdoti, et hoc ibi. Nunc priusquam permissis auctoritatibus. Prima pars habet tres. In prima ponit questionem, verum confessio sit necessaria ad iustificationem, ibi dicitur enim quod sine confessione oris. In tertia determinat, ibi. Quid ergo super his sententiam quid tenendum.

94